

I - U V O D

Izveštaj o radu Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za 2013. godinu rađen je u skladu sa članom 12. i 17. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i članu 8. Statuta Službe.

Izveštaj je namijenjen članovima Upravnog odbora Službe koji ga razmatraju i usvajaju, a po usvajanju i Federalnom zavodu za zapošljavanje.

Sa osnovnim sadržajem izvještaja upoznat će se Kantonalna vlada, odnosno odgovarajuća ministarstva. To se odnosi i na sva općinska vijeća gdje djeluju podružnice-biroi Službe.

Podaci, rezultati i presjek stanja u oblasti zaposlenosti i zapošljavanja poslužit će i drugim tijelima i institucijama koje izravno ili neizravno utiču ili prate pojave i tendencije u ovom području.

Pri izradi izvještaja korišteni su vlastiti podaci središnjeg ureda Službe i njenih podružnica-biroa po općinama, podaci odjela privrede općinskih vijeća, podaci Porezne uprave Federacije BiH, zvanični statistički podaci, te podaci tijela i službi koja egzistiraju na ovom području.

U ovom izvještaju aktivnost Službe prezentirana je po osnovnim ustanovljenim funkcijama, objedinjenih po sektorima.

II - OPĆE NAPOMENE

Služba za zapošljavanje HNŽ-HNK registrovana je kod nadležnog suda kao javna ustanova, čiji su poslovi od posebnog društvenog interesa. Ti poslovi su utvrđeni Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, Odlukom o osnivanju Službe za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanskog kantona, te Statutom Službe.

Njihov sadržaj uglavnom se odnosi na: vođenje evidencije na području zaposlenosti i zapošljavanja, informisanje nezaposlenih i drugih osoba o mogućnosti zapošljavanja, posredovanje u zapošljavanju, rješavanje prava na osnovu nezaposlenosti, posredovanje u zapošljavanju u inostranstvu i zapošljavanje stranaca, provođenje međunarodnih konvencija i međunarodnih sporazuma u području zapošljavanja, organizovanje profesionalne orijentacije i stručnog osposobljavanja nezaposlenih osoba; praćenje demografskih kretanja na ovom području, te donošenje programa i planova za ostvarivanje utvrđene politike zapošljavanja, saradnju sa obrazovnim ustanovama radi usklađivanja obrazovnih programa sa kadrovskim potrebama poslodavaca.

Donošenjem zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba došlo je do preuređenja ranijih službi zapošljavanja u Federaciji BiH, te su formirane županijske-kantonalne službe za zapošljavanje i Federalni zavod za zapošljavanje.

Služba za zapošljavanje u našem kantonu formalno je utemeljena donošenjem Odluke o osnivanju Službe za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanske županije-kantona broj: 02-01-VI-036/02 od 28.03.2002. godine («Službene novine HNŽ/HNK broj 2/02) ali je iz raznoraznih razloga praktično s radom počela 1. jula 2003. godine.

Služba djeluje na području sljedećih općina: Čapljina, Čitluk, Jablanica, Konjic, Neum, Prozor-Rama, Ravno i Stolac gdje ima svoje organizacione dijelove: podružnice – biroe, te na području grada Mostara kroz dva odjeljenja.

1. Zaposlenost

Prema prikupljenim podacima na području koje pokriva Služba za zapošljavanje HNŽ-HNK krajem 2013. godine djeluje: 272 državna preduzeća i ustanove, 3.134 privatna preduzeća i agencije, te 3.206 samostalnih poreskih obveznika (samostalne zanatske, trgovačke i ugostiteljske radnje, samostalni prevoznici)

koji ukupno zapošljavaju i radno angažuju 48.515 radnika.*

Ovi podaci su dobijeni od Porezne uprave Federacije BiH.

Prema podacima Statističkog zavoda Federacije BiH krajem septembra 2013. godine na području kantona je bilo zaposleno 46.944 radnika.

*

TABELA 2. – Zaposlenost krajem 2013. godine

Razlika se javlja: iz metodoloških razloga, preregistriranja, vremenske nepodudarnosti, aktiviranja i gašenja pojedinih subjekata i trenutnog stanja njihove aktivnosti (prijavljivanje na MIO, a ne izvršena uplata doprinosa te nemogućnosti odjavljivanja). Neusaglašenost podataka ipak nije toliko velika da se ne bi mogla dobiti orijentacijska slika stanja privredne strukture i njene potencijalne mogućnosti u zapošljavanju.

U odnosu na prosječnu zaposlenost u 2012. godini (45.442 – Statistički zavod F BiH) u 2013. godini došlo je do rasta zaposlenih za 3,4% ili za 1.552 radnika.

Istovremeno je procijenjeno da ima 369 radnika za čijim radom je prestala potreba - radnika na "čekanju" ili radnika koji se povremeno pozivaju na posao. Broj iskazanih ovih radnika je na nivou prošle godine.

Prema podacima koji su prikupljeni u podružnicama-biroima Službe, na "crno", u neformalnom radu, angažovano je 2.745 radnika, tj. 5,8% ukupnog broja zaposlenika.

Procjena je da 1/5 od ukupno zaposlenih radi na "crno". I pored pojačane aktivnosti inspeksijskih organa pogotovo u ovoj godini udio je značajan.

Prema preliminarnim podacima popisa stanovništva provedenog u 2013. godini (podaci Federalnog zavoda za statistiku) u 2013. godini na području HNŽ/HNK bilo je 236.278 stanovnika. Do 14 godina starosti bilo je 37.828, od 15 – 64 godine 157.817 i preko 65 godina 40.633 stanovnika.*

Zaposlenih ima (IX 2013.) 46.944 – stopa zaposlenosti 29,8 % (za 0,5% niža od prošle godine). Nezaposlenih (31.12.2013.) 32.550 – stopa 40,9 % (na nivou prošle godine),** dok je u Federaciji u odnosu na prošlu godinu stopa zaposlenosti manja za 0,6%, a stopa nezaposlenosti je povećana za 0,5%.

Na području kantona 1991. prosječan broj zaposlenih iznosio je 66.104, a od toga je u privredi radilo 56.179, a u neprivredi 9.925, dok je u IX mjesecu 2013. u privredi radilo 29.918, a u neprivredi 17.076. Iz ovih podataka je vidljiv dostignuti stepen razvoja u odnosu na prijeratno stanje, te same promjene u strukturu zaposlenosti. Udio zaposlenih sa područja ovog kantona u ukupnoj zaposlenosti Federacije je 10,8% tj. više za 0,4% nego prethodne godine, dok je udio nezaposlenih od 8,3% i za 0,2% viši je nego prošle godine. Udjel radno aktivnog stanovništva iznosi 9,7%. Iz priloženih tablica ta kretanja su vidljivija za karakteristične godine.

*

TABELA 1. – Ukupan broj prisutnog stanovništva u 2013. godini po općinama i godinama starosti

**

TABELA 3. – Stope zaposlenosti i nezaposlenosti u HNŽ/K krajem 2013. godine

**Prosječna broj zaposlenih radnika (godišnji prosjek)
u Hercegovačko-neretvanskom kantonu**

OPIS	BROJ ZAPOSLENIH RADNIKA (godišnji prosjek)						
	1991.	2001.	2009.	2010.	2011.	2012.	IX 2013.
Federacija BiH	631.020	407.199	426.556	438.949	440.747	437.331	436.137
UKUPNO HNK	66.104	45.397	42.018	44.041	44.167	45.442	46.994
Od toga: Privreda	56.179	28.933	24.455	25.417	25.264	25.512	29.918
Neprivreda	9.925	26.591	17.563	18.624	18.903	19.930	17.076

Broj zaposlenih radnika po općinama

Općina	Broj zaposlenih						
	Prosjek 2010.	Prosjek 2011.	Prosjek 2012.	IX 2013.	INDEX		
					IX 2013. Prosjek 2010.	IX 2013. Prosjek 2011.	IX 2013. Prosjek 2012.
UKUPNO HNŽ/K	44.041	44.167	45.442	46.994	106,7	106,4	103,4
Čapljina	3.328	3.329	3.411	3.280	98,6	98,5	96,2
Čitluk	4.272	4.344	4.448	4.843	113,4	111,5	108,9
Jablanica	1.928	1.608	1.609	1.933	100,3	120,2	120,1
Konjic	4.150	4.249	4.455	4.796	115,6	112,9	107,7
Mostar	27.080	27.322	28.275	29.110	107,5	106,5	103,0
Neum	961	955	949	1.073	111,7	112,4	113,1
Prozor-Rama	1.360	1.387	1.322	1.030	75,7	74,3	77,9
Ravno	54	69	74	64	118,5	92,8	87,8
Stolac	908	904	899	864	98,5	98,9	96,1

*

Posmatrajući tabelu zaposlenost po djelatnostima (2010. – 2013.) ukupna zaposlenost raste na 106,4%. Zapaža se da i dalje broj zaposlenih u privredi sporije raste od neprivrede (stručne, naučne i tehničke djelatnosti 141,8%, hotelijerstvo i ugostiteljstvo 139,2%, snadbjevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje okolišem, te sanacija okoliša 132,8%, umjetnost, zabava i rekreacija 126,6%, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti 125,6% itd.), dok prerađivačka industrija bilježi pad zaposlenosti za 39,5%, poslovanje nekretninama za 30,2%, vođenje ruda i kamena za 23,2%, građevinarstvo za 9,5%, informacije i komunikacije za 8,9% i obrazovanje za 0,1%.

*

TABELA 4. – Zaposlenost po djelatnostima u HNŽ/K

Tokom 2013. pojačan je inspekcijski nadzor u ovoj oblasti. U našem kantonu izvršena je 1.375 kontrola i zatekli su 267 radnika angažovanih suprotno zakonu – rad na crno. Djelovanjem inspekcije 297 radnika je zasnovalo radni odnos, a u ostalim slučajevima je pokrenut prekršajni postupak s obzirom da u ostavljenom roku nisu postupili po nalogu inspektora radi otklanjanja rada na crno. Djelatnosti u kojima je zabilježen najveći broj neprijavljenih radnika su tradicionalno trgovina, ugostiteljstvo i graditeljstvo. Broj izvršenih kontrola i broj zatečenih radnika „na crno“ u ovoj godini je za 5% više nego prošle godine. Recimo da su inspekcije rada dužne dostavljati rješenja o zatečenim radnicima koji rade na crno Službi za zapošljavanje, no one to čine sporadično. Kantonalno povjerenstvo za primjenu člana 143. Zakona o radu do sada je riješilo 3442 zahteva zaposlenika čiji radno pravni status još uvijek nije riješen. Treba istaći da su svi članovi povjerenstva za primjenu člana 143. Zakona o radu dana 11.10.2011. godine podnijeli ostavku zbog različite sudske prakse i problematike koja se javlja prilikom rješavanja po žalbama. I pored nekoliko pokušaja ministarstvo ni u 2013. godini nije uspjelo imenovati novo povjerenstvo.

2. Kontakti

U 2013. godini nastavljena je ranije uspostavljena saradnja sa međunarodnim organizacijama i institucijama u cilju razmjenjivanja iskustava u radu, sagledavanja problema, izrade programa i strategija vezanih za problematiku zaposlenosti, zapošljavanja i nezaposlenosti kao i izradi konkretnih programa zapošljavanja i metoda njihove realizacije.

Pored kontakata na nivou Središnjeg ureda Službe, predstavnici međunarodnih organizacija, te domaći zvaničnici su u više navrata posjećivali i organizacione jedinice Službe, po općinama radi uvida u njihov rad, razmjene informacija i podataka, te sagledavanja poteškoća sa kojima se susreću, kadrovskoj ekipiranosti i tehničkoj opremljenosti.

U ovom izvještajnom periodu, proveden je niz aktivnosti u svrhu osnaživanja kadra Službe za aktivnosti vezane za predpristupne fondove i projekte Evropske unije (IPA). U prostorijama Službe, u saradnji sa ICBES projektom, organizovana je dvodnevna obuka za djelatnike na temu Obuka za pripremu aplikacija za EU grantove. Obuku je izvodio stručni ekspert, a obrađivale su se slijedeće teme: Ciljevi EU Grant Schema - EU Fondovi za BiH i region (IPA, ESF, strukturalni fondovi), Razvoj projektnih ideja - Upravljanje projektnim ciklusom kod EU projekata (planiranje i izvještavanje), Metodologija projekta - Održivost i procjena rizika, Budžet, Pregled logičkog okvira. Učesnici su uz praktičan rad dobili nova znanja iz ovog područja, i samim tim mogućnost daljnjeg usavršavanja na ovom polju, što će doprinijeti i razvoju Službe.

Direkcija za evropske integracije Vijeća ministara BiH uz podršku Vlade Federacije BiH organizirala je trodnevni seminar iz redovnog Programa obrazovanja iz oblasti evropskih integracija u Mostaru. Tema seminara bila je „Upravljanje projektnim ciklusom i priprema projekata- PCM“.

U organizaciji Operativnih struktura i Ugovornih tijela u Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini organizovan je niz Informativnih dana u okviru Trećeg poziva IPA prekograničnog Programa Hrvatska- Bosna i Hercegovina. Info dani su organizovani s namjerom da se pomogne potencijalnim prijaviteljima projektnih prijedloga u pripremi projektnih prijedloga za prijavu na Treći poziv. Glavna tema Informativnog dana bila je predstavljanje Smjernica za prijavitelje i tehničkih dijelova Aplikacijskog paketa kao i omogućavanje potencijalnim prijaviteljima da postavljaju pitanja vezana uz Treći poziv.

Na poziv potpredsjedništva Evropske regije WAPES-a i direktora Nacionalne službe za zapošljavanje Republike Moldavije, delegacija Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine je prisustvovala na sastanku Predsjedništva WAPES-a za Evropu i na konferenciji na temu „Uspješno pružanje usluga-načini rada sa poslodavcima“ koje su održane u Republici Moldaviji, Chisinau, od 10-13.09.2013. godine. Na sjednici Predsjedništva WAPES-a za Evropu 10.09.2013. godine usaglašen je raspored sastanaka predsjedništva i radnih konferencija za kraj 2013. i 2014. godinu, određene su ekspertske tematske oblasti za raspravu na radnim konferencijama i dati su prijedlozi o mogućim zemljama kandidatima za održavanje Svjetskog kongresa WAPES-a u 2015. godini.

U dane 11 i 12. 09. 2013. godine održana je i Radna konferencija WAPES-a na temu „Uspješno pružanje usluga – načini rada sa poslodavcima“. Glavni sadržaj rada konferencije se odnosio na to da Javne službe za zapošljavanje (JSZ-i) imaju dvije glavne grupe klijenata, poslodavce i osobe koje traže posao. Na konferenciji su eksperti i donositelji odluka podijelili svoja iskustva i prakse o načinu organizacije pružanja usluga, o načinu na koji se uspostavljaju, održavaju i unapređuju odnosi između JSZ-a i poslodavaca i na koji način se evaluira, prati i unapređuje efikasnost pružanja usluga.

Razvojna agencija Grada Dubrovnika „DURA“ je izrazila želju sa saradnjom sa našom Službom, u obliku podnošenja zajedničkog projekta u okviru Programa prekogranične saradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina. Inicijalni sastanak održan je 26.09.2013. godine u prostorijama „DURA“-e, a prisustvovali su i predstavnici Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Područni ured Dubrovnik. Uspostavljena saradnja sa DURA-om je rezultovala dogovorenom saradnjom i prijavom dva projekta: „Klubovi za zapošljavanje“ i „ICT4Me!“. Ishod prijave bi trebali saznati u prvom kvartalu 2014. godine.

Šesti Sajam poslova u Dubrovačko-neretvanskoj županiji se održao 30.10.2013. godine u Dubrovniku na Sveučilištu u Dubrovniku. Na ovogodišnjem Sajmu učestvovalo je oko četrdesetak poslodavaca iz raznih područja i djelatnosti, kao i brojne obrazovne institucije. Organizovan je okrugli stol na temu: „Samozapošljavanje kao rješenje nezaposlenosti u uslovima gospodarske recesije (programi podsticanja samozapošljavanja, primjeri dobre prakse iz Hrvatske, BiH i Crne Gore). Direktor Područnog ureda Dubrovnik, otvorio je okrugli stol izlaganjem o mjerama i podsticajima koje Hrvatski zavod za zapošljavanje nudi u svrhu podsticanja samozapošljavanja. Također, o mjerama i

olakšicama koje se nude nezaposlenim osobama koje pokreću vlastiti posao, govorio je i predstavnik Ureda državne uprave Dubrovačko-neretvanske županije. Predstavnici Službe za zapošljavanje HNŽ/K predstavile su programe i podsticaje za samozapošljavanje koje se provode u BiH i kao primjer dobre prakse izdvojile mladu poduzetnicu, koja je u sklopu programa SSNESP (Projekt podrške mrežama socijalne sigurnosti i zapošljavanja) dobila podsticaj u iznosu od 2.200,00 KM te otvorila turističku agenciju u Međugorju pod nazivom „Laurina Tours“. Na okruglom stolu prisustvovali su i predstavnici Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, Obrtničke komore Dubrovnik, regionalne razvojne agencije „Dunea“, razvojne agencije grada Dubrovnika „Dura“ te Humanitarne i mirotvorne organizacije „Deša“.

Po prirodi poslova najbogatija saradnja je ostvarena sa Federalnim zavodom za zapošljavanje, što nalaže sam način organizovanja ove oblasti u Federaciji Bosne i Hercegovine, subordinacija i koordinacija u provođenju utvrđene politike, provedenju zakona i podzakonskih akta, potreba usaglašavanja metoda i postupaka u radu, te saradnja i kontakti sa drugim službama za zapošljavanje i ustanovama na nivou Federacije BiH. Također, je održano mnogo sastanaka odgovarajućih stručnih radnika ovih institucija, obavljeno niz učestvovanja u radnim grupama, te održavana gotovo kontinuirana komunikacija u izvršavanju zajedničkih konkretnih aktivnosti.

Tokom godine održano je niz zajedničkih sastanaka rukovodstva – rukovoditelja službi za zapošljavanje sa rukovodstvom Federalnog zavoda za zapošljavanje. Ističemo neke teme o kojima se razgovaralo, donosili konkretni zaključci i utvrđivale mjere za njihovo provođenje.

Dana 21.02.2013. godine održan je redovni sastanak direktora kantonalnih službi za zapošljavanje i Federalnog zavoda za zapošljavanje.

Direktor Federalnog zavoda istakao je da je postojećoj Strategiji zapošljavanja 2009-2013. godine prestaje važnost. Navedena Strategija nije dala neke značajne efekte. Iz dosadašnje prakse se vidjelo nezadovoljstvo postojećim Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba u Federaciji Bosne i Hercegovine. Da bi pokrenuli stvari u pravom smjeru i pristupili izmjeni Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba u Federaciji BiH tražili smo podršku za to od Svjetske banke (WB). Također, od WB je traženo da pomogne u izradi Strategije jačanja funkcija posredovanja u javnim službama za zapošljavanje u Federaciji Bosne i Hercegovine. Od WB smo dobili obećanje da će platiti izradu Strategije, a rok za izradu iste je 180 dana, s tim da se u izradu Strategije uključe i međunarodni eksperti. Prije nego se pristupi izradi Strategije potrebno je da predstavnici kantonalnih službi međusobno raščiste nekoliko stvari kako bi se moglo uopće pristupiti izradi Strategije. Sve ono što se pokušalo u prošloj i prethodnim godinama na izmjeni Zakona potrebno je sada objediniti. Prije svega potrebno je sačiniti jedan tim koji bi sva ta zakonska rješenja pokušao ugraditi u Strategiju i da to bude dokument sa vrijednošću do 2020. godine.

U toku je izrada Strategije jačanja funkcije posredovanja u zapošljavanju u javnim službama za zapošljavanje u Federaciji BiH, i to za 3 oblasti: pravna regulativa, aktivna politika zapošljavanja i informatički sistem i podrška. Predstavnik Službe

se aktivno uključio u ovu aktivnost, te redovno prisustvuje sastancima i učestvuje u kreiranju strategije.

Prezentovana je i Analiza i profesionalno mišljenje po predmetu – Jedinostveni informatički sistemv Federalnog zavoda za zapošljavanje, sa osvrtom na sadašnje stanje, potrebu razvoja, te mogućnosti i efekte izbora između raspoloživih tehnoloških i aplikativno-funkcionalnih opcija, sa specifičnim osvrtom na komparativnu analizu alternativa razvoja specifičnog seta aplikacija nasuprot realizacije zasnovane na nabavci i prilagođavanju gotovih aplikativnih rješenja.

Dana 10.07.2013. godine održan je redovni sastanak direktora kantonalnih službi za zapošljavanje i Federalnog zavoda za zapošljavanje. Prisutni su informisani o aktualnom stanju u vezi sa pokrenutim sudskim postupcima radi usklađivanja novčanih naknada demobilisanih boraca, te je prezentirana informacija o realizaciji projekta Evropske unije u Bosni i Hercegovini „Izgradnja institucija i kapaciteta u sektoru zapošljavanja u Bosni i Hercegovini“ (ICBES).

U organizaciji Ministarstva privrede Hercegovačko-neretvanskog kantona, 04. septembra je u hotelu „Bristol“ u Mostaru održan okrugli stol na temu „Upisne kvote, usklađenost obrazovanja s potrebama gospodarstva“. Cilj okruglog stola bio je stvaranje boljih uslova za razvoj lokalnog poduzetništva i poboljšanja zaposlenosti, posebno mladih ljudi u Hercegovačko-neretvanskom kantonu, kroz usklađivanje sistema obrazovanja s potrebama gospodarstva. U uvodnom obraćanju, ministar privrede, osvrnuo se na sadašnje stanje, kazavši kako je okrugli stol organizovan zbog stalnih upita privrednika može li se, kada i kako u vezi s tim nešto konkretnije uraditi. U uvodnom dijelu okruglog stola govorili su predstavnici Službe za zapošljavanje, Pedagoškog zavoda Mostar, te iz Udruženja poduzetnika LINK, predsjednik Privredne komore FBiH, kao i predstavnik Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru i Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije. Zaključeno je da treba održati tematsku sjednicu i Skupštine i Vlade HNK o ovoj temi, a prije toga napraviti kvalitetnu analizu i konkretne prijedloge kako ograničiti upis učenika za ona zanimanja kojih već ima i previše na zavodima za zapošljavanje i kako upis učenika prilagoditi zahtjevima tržišta, a ne postojećem nastavnom kadru. Također treba vidjeti mogućnosti uvođenja predmeta poduzetništvo kao obaveznog predmeta u srednjoj školi, uz cjeloživotno obrazovanje koje mora postati način života.

U oktobru je održana Treća sjednica Vijeća za konkurentnost i razvitak HNŽ/K. vezana za pripremu sazivanja tematske sjednice Skupštine HNŽ/K, na kojoj bi se raspravljalo o sadašnjem stanju privrede u HNŽ/K. Razmatrana su i usvojena dva dokumenta: Informacija o stanju poduzetništva i obrta u HNK za 2012. godinu i Izvješće o problemima privrednika HNK.

III – POSREDOVANJE U ZAPOŠLJAVANJU

1. Zapošljavanje

Tokom 2013. poslodavci su Službi temeljem formalnih prijava iskazali potrebe za 269 radnika radi posredovanja^{*}. Traženi broj radnika po prijavama je za 18,5% manji nego prošle godine. Stiče se dojam da poslodavci traže posredovanje u zapošljavanju od Službe samo u prilikama kada na drugi način ne mogu doći do radnika. Ovakvom stanju je doprinijela i zakonska odredba da poslodavci nisu dužni dostavljati Službi za zapošljavanje prijave slobodnih radnih mjesta kako je to ranije bilo propisano. Služba je prikupila i objavila 246 oglasa i konkursa slobodnih radnih mjesta za 1.031 radnika i po njima posredovala.

Posmatrano po stepenu stručnog obrazovanja struktura traženih radnika od Službe izgleda ovako:

BIRO	Broj traženih radnika	Od toga:		PO STEPENU STRUČNOG OBRAZOVANJA										
		neodređ.	određeno	1	2	3	4	5	6 ₁	6 ₂	7 ₁	7 ₂	8	
Čapljina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Čitluk	20	2	18	0	0	2	0	0	14	0	4	0	0	0
Jablanica	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0
Konjic	73	5	68	0	2	6	3	4	9	12	34	1	2	0
Mostar	70	66	4	0	0	9	1	0	1	0	59	0	0	0
Neum	8	8	0	0	0	0	6	0	0	0	2	0	0	0
Prozor-Rama	59	58	1	0	7	20	18	0	3	0	11	0	0	0
Ravno	37	0	37	0	0	0	0	0	18	11	8	0	0	0
Stolac	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	269	139	130	0	9	37	28	4	45	23	118	3	2	0

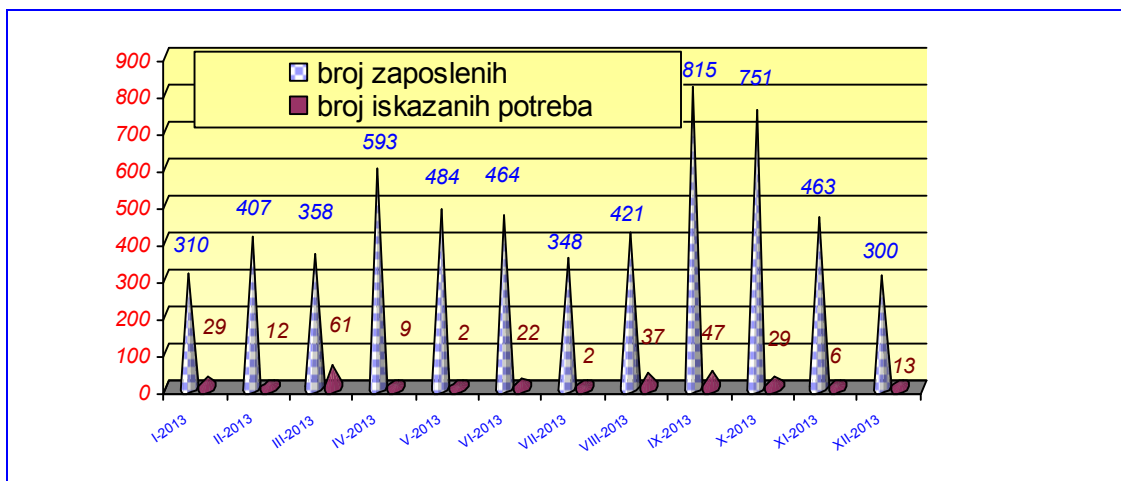
*

TABELA 5. – Pregled prijavljenih potreba za radnicima u 2013. po općinama

Tokom 2013. godine zaposlilo se 5.714 ^{**} osoba sa evidencije.

U odnosu na 2012. godinu to je više za 28,1 % ili više za 1.254 zaposlenih osoba.

Kretanje broja iskazanih potreba i ukupno zaposlenih tijekom godine po mjesecima.

Struktura zaposlenih po stepenu stručnog obrazovanja izgleda ovako:

BIRO	UKUPNO	OD TOGA ŽENA	STEPEN STRUČNOG OBRAZOVANJA										
			1	2	3	4	5	6 ₁	6 ₂	7 ₁	7 ₂	8	
Čapljina	524	277	44	6	179	155	4	19	21	57	39	0	
Čitluk	498	301	21	1	185	171	0	15	4	57	44	0	
Jablanica	359	152	41	2	125	108	2	9	8	57	7	0	
Konjic	803	355	160	2	309	219	3	14	11	80	5	0	
Mostar	2912	1524	139	11	759	1134	7	137	50	514	161	0	
Neum	121	58	15	1	61	28	0	3	4	4	5	0	
Prozor-Rama	230	107	30	2	100	57	3	7	6	18	7	0	
Ravno	2	1	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	
Stolac	265	136	21	0	83	81	3	6	2	43	26	0	
Ukupno	5714	2911	471	25	1801	1953	22	210	106	832	294	0	

**

TABELA 6. – Pregled broja osoba koje su se zaposlile sa evidencije u 2013. godini

U strukturi novozaposlenih žena je 2.911 ili 50,9 %.

Tokom izvještajne godine poslodavci su Službi dostavili 5.236 prijava o prestanku radnog odnosa , što je u odnosu na prošlu godinu više za 4,7%.

2.616 prijava odnose se na žene ili 50%.

Pregled prestanak radnog odnosa po općinama izgleda ovako:

BIRO	UKUPNO	ŽENA	STEPEN STRUČNOG OBRAZOVANJA									
			1	2	3	4	5	6 ₁	6 ₂	7 ₁	7 ₂	8
Čapljina	543	292	75	8	185	183	4	16	8	46	18	0
Čitluk	508	257	38	0	200	174	0	15	5	44	32	0
Jablanica	297	122	41	5	107	90	2	8	0	41	3	0
Konjic	641	288	145	5	225	177	5	14	2	65	3	0
Mostar	2681	1382	231	10	784	1043	9	15	41	388	60	0
Neum	127	75	20	2	56	33	0	2	4	2	8	0
Prozor-Rama	227	99	53	3	81	53	4	10	2	13	8	0
Ravno	2	2	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Stolac	210	99	23	3	69	64	2	6	2	30	11	0
Ukupno	5236	2616	626	37	1708	1817	26	186	64	629	143	0

Održavani su redovni kontakti sa podružnicama-biroima u cilju međumjesnog posredovanja na zahtjeve poslodavaca koji svoje zahtjeve za radnom snagom ne mogu zadovoljiti na području biroa na kojem obavljaju svoju djelatnost. Služba je po takvim zahtjevima davala razne podatke, preglede nezaposlenih osoba za različita zanimanja kao i druge informacije potrebne za zadovoljenje potreba poslodavca za radnom snagom.

U okviru međudržavnog posredovanja, Služba održava redovne kontakte i razmjenjuje informacije sa Agencijom za rad i zapošljavanje BiH u vezi zapošljavanja u inostranstvu.

U prvom kvartalu ove godine, posredstvom Agencije za rad i zapošljavanje BiH, zaključen je operativni protokol sa Republikom Slovenijom kojim se uređuje zapošljavanje radnika BiH u ovoj državi.

Na osnovu ovog protokola, u 2013. godini u R.Sloveniji je zaposleno 162 radnika iz BiH od čega na naš kanton/županiju otpada 2 radnika. Razlog za mali broj

zaposlenih preko naše Službe je u tradicionalno malom interesu nezaposlenih za rad u R.Sloveniji.

Na osnovu dogovora o posredovanju pri zapošljavanju radnika iz BiH u SR Njemačkoj, objavljen je dana, 16.04.2013.godine javni poziv za zapošljavanje radnika za zdravstvenu njegu u SR Njemačkoj na određeno radno vrijeme. Na javni poziv su se prijavile 62 nezaposlene osobe SSS-medicinska sestra-tehničar općeg ili pedijatrijskog smjera. Do sada je u uži izbor ušlo 32 kandidata sa kojim je obavljen intervju, a u planu je trebao biti još jedan intervju za dodatnih 15 kandidata. Zaključno sa 31.12.2013. godine, ugovore o radu sa njemačkim poslodavcima zaključile su 4 osobe, s tim da će se prijava kandidata nastaviti u 2014. godini. Saradnja po ovom dogovoru treba se nastaviti i u idućoj godini.

Krajem tekuće godine Služba je učestvovala u realizaciji Programa ferijalnog rada studenata iz BiH u SR Njemačkoj. U saradnji sa Sveučilištem i Univerzitetom u Mostaru, Služba je pružila savjetodavnu i tehničku pomoć studentima u apliciranju na ovaj program. Prijavila se samo jedna osoba, a prema dostupnim informacijama razlog slabog interesa studenata je kratak rok za prijavu i nedovoljan broj studenata sa poznavanjem njemačkog jezika. Nosilac aktivnosti ovog programa je Agencija za rad i zapošljavanje BiH.

U cilju praćenja odobrenih sredstava za sufinansiranje zapošljavanja, podružnice – biroi su redovno dostavljali izvještaje o poštivanju preuzetih obaveza po osnovu odobrenih sredstava, na osnovu kojih su preduzimane daljnje radnje predviđene ugovorom.

Redovno su dostavljani razni podaci nadležnim institucijama kantona, općina kao i međunarodnim organizacijama koje se bave problematikom zapošljavanja.

2. Aktivne mjere u zapošljavanju

U prvom polugodištu tekuće godine Služba je radila na praćenju i kontroli zaključenih ugovora sa korisnicima sredstava po javnim pozivima iz 2012. godine, te dostavi izvještaja raznim institucijama o realizovanim programima tržišta rada iz ranijeg perioda. Završene su i aktivnosti na zaključenju ugovora sa poslodavcima koji su zbog raznih okolnosti preneseni u 2013. godinu.

Aktivne mjere u zapošljavanju u 2013. godini se provode u skladu sa usvojenim Programom rada Službe za 2013. godinu, a sve u skladu sa dinamikom priliva i raspoloživosti finansijskih sredstava. Ovim programom se obuhvaćaju mjere i aktivnosti na realizaciji programa tržišta rada u skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju, Strategijom zapošljavanja u FBiH 2009-2013 i Akcijskim planom zapošljavanja u FBiH za period 2010-2013 godine.

Prioritetni ciljevi u Strategiji i Akcijskom planu su smanjenje dugoročno nezaposlenih i drugih teško zapošljivih osoba, odnosno povećanje zaposlenosti ovih kategorija nezaposlenih. Iako se očekivalo, još nema znakova prevladavanja recesije i globalne ekonomske krize, što utiče na pad ekonomskih aktivnosti i negativan uticaj u oblasti zapošljavanja.

Sve navedeno se odrazilo i na poslovanje Službe za zapošljavanje HNŽ/K, te je zbog nedostatka sredstava izostalo pokretanje programa zapošljavanja u 2013. godini, a koji se sufinansiraju iz sredstava Službe.

Proces sufinansiranja zapošljavanja je doveden u pitanje i zbog socijalnih davanja, posebno onih utvrđenih Zakonom o pravima demobilisanih boraca i članova njihovih porodica, koja, i nakon stavljanja van snage ovog Zakona, još opterećuju stabilno poslovanje Službe.

Na osnovu navedenog, realizacija programskih aktivnosti je bila u izravnoj ovisnosti o raspoloživim finansijskim sredstvima Federalnog zavoda za zapošljavanje i drugih izvora. U nedostatku vlastitih sredstava, u 2013. godini su se provodili samo programi finansirani iz drugih izvora, i to: Projekt podrške mrežama za socijalnu sigurnost i zapošljavanje (SSNESP), koji zajednički finansiraju PIU SESER i Federalni zavod za zapošljavanje, i programi koje finansira Federalni zavod za zapošljavanje, a provode ih kantonalne službe za zapošljavanje.

U izvještajnom periodu, tokom 2013. godine, realizovani su samo započeti programi u 2012. godini, a izostali su programi predviđeni programom rada za 2013. godinu koje finansira Federalni zavod za zapošljavanje. Realizacijom prenešenih programa iz 2012. godine u prvom polugodištu ove godine ostvareni su sljedeći efekti zapošljavanja:

1. Projekt podrške mrežama za socijalnu sigurnost i zapošljavanje (SSNESP) – iz sredstava ovog projekta u 2013. godini sufinansirano je:
 - Zapošljavanje 143 nezaposlene osobe kod poslodavaca (utrošena sredstva iznose 308.000,00 KM)
 - Samozapošljavanje 34 nezaposlene osobe (utrošena sredstva iznose 74.800,00 KM)
 - Programima raznih obuka (prekvalifikacija, dokvalifikacija i stručna osposobljavanja) obuhvaćeno je 3 nezaposlene osobe (utrošena sredstva iznose 3.800,00 KM).

Ukupno utrošena sredstva po ovom programu iznose 386.600,00 KM, a učinak zapošljavanja je 177 novozaposlenih osoba, s tim što je još 3 osobe kroz programe dodatne obuke steklo nova znanja i vještine, te su time poboljšali svoj položaj na tržištu rada.

Realizacija ovog projekta će se nastaviti do 30.04.2014. godine, kada ističe Sporazum o finansiranju zaključen između BiH i Međunarodne asocijacije za razvoj (IDA), zaključen 27.05.2010. godine.

2. Program sufinansiranja zapošljavanja „Prilika za sve“

Javni poziv za ovaj program je objavljen 09.08.2012. godine od strane FZZ, a sve aktivnosti oko realizacije programa su obavile službe za zapošljavanje do kraja 2012. godine, ali određeni dio programa je realizovan u 2013. godini.

Sve aktivnosti oko izbora poslodavaca i zaključenja ugovora sa korisnicima su završene u 2012. godini.

U konačnici jedan broj poslodavaca je odustao od programa ili smanjio broj zaposlenih tako da je po ovom programu zaposleno ukupno 93 radnika od čega u 2012. godini 88, a u 2013. godini 5 radnika. Utrošena sredstva u 2012. godini iznose 254.664,00 KM a u 2013. godini 13.632,00 KM. Ukupno utrošena sredstva iznose 268,296,00 KM.

Napominjemo da inače po ovom programu nisu utrošena sva sredstva i neutrošeni iznos od 463.856,00 KM je preusmjeren u program Prvo radno iskustvo.

3. Program jačanja konkurentnosti na tržištu rada – Prvo radno iskustvo

Ovaj program je realizovan u saradnji sa Federalnim zavodom za zapošljavanje, sa ciljem da se mladim nezaposlenim osobama bez radnog iskustva omogući stručno osposobljavanje za rad u struci i sticanje prvog radnog iskustva u zvanju/zanimanju za koje su se školovali, te na taj način ojača njihova konkurentnost na tržištu rada.

Za realizaciju Programa, sredstva za naš kanton iznose 521.905,00 KM, i osigurana su od strane FZZ-a, a namijenjena za sufinansiranje zapošljavanja 63 nezaposlene osobe sa visokom i višom stručnom spremom, i 63 osobe sa trećim i četvrtim stepenom obrazovanja (ukupno 126 osoba).

Novina je što je programom predviđeno da se mladim osobama iz ciljane grupe omogućeno da učestvuju u njegovoj realizaciji kroz aktivno traženje posla kod poslodavaca, a koji kroz podnošenje prijave na javni poziv potvrđuju spremnost za učestvovanje u finansiranju zapošljavanja.

Javni poziv za učestvovanje u programu je objavljen 05.12.2012. godine, i ostao je otvoren do potpisivanja ugovora u vrijednosti raspoloživih sredstava raspoređenih službama.

Interes za ovaj program je bio iznimno velik, te se u vrlo kratkom roku prijavilo znatno više poslodavaca od raspoloživih sredstava. Aktivnosti oko prihvata, vrednovanja i odabira korisnika su završene u 2012. godini, a realizacija programa i potpisivanje ugovora sa poslodavcima, te zapošljavanje pripravnika je završeno u prvom polugodištu 2013. godine.

Na ovaj program se ukupno prijavilo 174 poslodavca sa zahtjevima za zapošljavanje 152 osobe VSS i VSS i 104 osobe KV i SSS.

U okviru raspoloživih sredstava zaposleno je 67 osoba VSS i 58 osoba KV i SSS. Kod KV i SSS je ostalo neiskorišteno sredstava za 5 osoba, a slobodna sredstva su preusmjerena za sufinansiranje dodatne 4 osobe sa visokom stručnom spremom.

Utrošena sredstva po ovom programu iznose 567.226,00 KM a razlika od 21.033,00 KM za više utrošena sredstva od odobrenih po Sporazumu, podmirena su iz dodatnog fonda od 10% koji je namijenjen za pripadnike posebnih kategorija nezaposlenih mladih osoba.

Među zaposlenim sa VSS je najviše diplomiranih ekonomista 21, diplomiranih pravnika 16, dipl.inž.poljoprivrede 10, a ostalih 19 otpada na druga zanimanja.

Osim navedenih programa koje je provodila Služba za zapošljavanje HNŽ/HNK u izvještajnom periodu su pokrenuta još dva programa i to „Omladinsko poduzetništvo“ i Program zapošljavanja Roma koje je provodio FZZZ. Izvještaj o realizaciji Programa zapošljavanja Roma nismo dobili, a po Programu „Omladinsko poduzetništvo“ je zaposleno 11 osoba, sa utrošenim sredstvima u iznosu od 77.000,00 KM.

Na osnovu navedenog, Služba za zapošljavanje HNŽ/K je kroz realizovane programe u 2013. godini utrošila 1.044.458,00 KM, a efekt zapošljavanja je 318 novozaposlenih osoba sa evidencije nezaposlenih kod Službe za zapošljavanje HNŽ/HNK.

Prosječno utrošena podsticajna sredstva po jednoj zaposlenoj osobi iznose 3.284,00 KM.

3. Centar za informisanje, savjetovanje i obuku (CISO)

Centar za informisanje savjetovanje i obuku (u daljem tekstu CISO) je i u ovoj godini provodio aktivnosti vezane za profesionalno informisanje učenika srednjih i osnovnih škola sa područja Hercegovačko-neretvanskog kantona, te za prenos uspješnih praksi na djelatnike Službe za zapošljavanje HNK/Ž koji rade direktno sa nezaposlenim osobama.

Nakon dvogodišnje redovne organizacije i isporuke obuka aktivnog traženja posla (radionice „Pisanja životopisa“ i „Razgovor sa poslodavcem“) u julu i avgustu 2013. godine izvršena je interna evaluacija učinka obuka. Evaluacija je izvršena na osnovu evidencijskih lista i baze podataka nezaposlenih osoba s ciljem utvrđivanja eventualnog povećanja zapošljivosti nezaposlenih osoba koje su prošle obuku. Izvještaj o evaluaciji je objavljen u internom glasniku Službe za zapošljavanje HNŽ/K, „Zapošljavanje – Informativni pregled“ (Godina XI, br. 4, oktobar 2013.). Rezultati evaluacije ukazuju na to da obuke aktivnog traženja posla doprinose povećanju zapošljivosti nezaposlenih osoba što opravdava njihovu primjenu.

U aprilu 2013. godine, obratili su nam se predstavnici NVO-a „Udruženje mladih psihologa“ koji već drugu godinu uzastopno rade na projektima karijernog usmjeravanja sa maturantima srednjih škola iz grada Mostara. Ove godine je djelatnica CISO-a kao predstavnik Službe za zapošljavanje uzela učešće na završnoj konferenciji spomenutog projekta kroz prezentaciju aktivnosti Službe za zapošljavanje usmjerenih na karijerni razvoj mladih.

U toku mjeseca juna 2013. godine u CISO-u Mostar obavljena je obuka pripravnika Centra za informisanje, savjetovanje i obuku iz Zapadno-hercegovačkog kantona. Nastojali smo mu pružiti sve potrebne informacije, materijale i primjere dobre prakse kako bi CISO u Širokom Brijegu bio spreman za rad. Pripravnik je imao priliku prisustvovati grupnom informisanju kao i radionici „Pisanja životopisa“ i „Razgovor s poslodavcem“ te jednom individualnom savjetovanju i kreiranju plana zapošljavanja. Kroz ovu obuku smo

započeli saradnju sa CISO-om Široki Brijeg koja će se nastaviti i u narednom periodu.

Kroz savjetodavni rad i kreiranje planova zapošljavanja primijećen je porast interesa od strane nezaposlenih osoba za zapošljavanje u inostranstvu. Od ukupno 38 nezaposlenih osoba sa kojima je obavljeno savjetovanje njih čak 21 je tražilo i dobilo smjernice za zapošljavanje izvan Bosne i Hercegovine.

4. Zapošljavanje stranaca

Na temelju Zakona o zapošljavanju stranaca u izvještajnom periodu izdane se 123 radne dozvole, od čega za državljane Hrvatske 35, Srbije 31, Kine 12, Italije 11, Makedonije 5, Ukrajine 3, SAD 3 i 23 dozvole za državljane ostalih zemalja.

Najviše stranih državljana je zaposleno u Mostaru i to 76, Konjicu 12, Čitluku 22, Čapljini 9, Stocu 2, Neumu 1 i Jablanici 1 dozvola..

Po kvalifikacionoj strukturi: za VSS je izdano 38, VŠ 6, SSS 35, KV 12 i PK/NK 32 radne dozvole.

Služba redovno dostavlja Federalnom zavodu za zapošljavanje mjesečne i tromjesečne izvještaje o izdanim radnim dozvolama, radi daljnijeg izvještavanja nadležnih državnih institucija.

5. Ostale aktivnosti

U okviru zakonom definisanih obaveza Službe i plana rada za tekuću godinu, Služba je kroz učestvovanje na raznim sastancima, seminarima i radionicama, aktivno učestvovala u kreiranju i provođenju programa tržišta rada i stručnom osposobljavanju zaposlenika, a sve u cilju kvalitetnijeg pružanja usluga u posredovanu i aktivnoj politici u zapošljavanju.

Između ostalog, navodimo:

Služba za zapošljavanje HNŽ/K je i u ovom izvještajnom periodu uzela aktivno učešće u Projektu Izgradnja institucija i kapaciteta u sektoru zapošljavanja u BiH (ICBES projekt). Projekt provodi EPRD organizacija, i uključene su sve kantonalne službe za zapošljavanje i Federalni zavod za zapošljavanje. Projekt je završen krajem septembra 2013. Aktivnosti projekta bile podijeljene su u četiri komponente, i u njihovom okviru su postignuti slijedeći rezultati:

Komponenta 1: Definisane indikatore, politika tržišta rada, praćenja i evaluacije:

Većina aktivnosti u okviru projektne komponente 1 je provedena a nastale dokumente su usvojili članovi komunikacijskog centra 1 – centar za politike zapošljavanja.

Članovi ovog komunikacijskog centra bili su predstavnici sljedećih institucija: MCP BiH, ARZ BiH, FMRSP, MRBIZ RS, FZZZ, ZZRS, JSZ TK, ZZZRS filijala Bijeljina, ZZZBD.

Zaključno sa junom 2013.godine oni su održali 6 sastanaka, tokom kojih se razgovaralo o temama vezanim za indikatore tržišta rada (njihov monitoring i evaluaciju) i politikama zapošljavanja.

Kao rezultat rada komponente 1 projekta izrađeni su sljedeći dokumenti:

- Mapiranje i sumiranje kvalitativnih i kvantitativnih rezultata implementiranih aktivnih mjera na tržištu rada i analiza naučenih lekcija
- Smjernice za definisanje indikatora tržišta rada u Bosni i Hercegovini
- Izvještaj o indikatorima tržišta rada- izvori podataka, opcije i funkcije
- Metodologija efikasnog monitoringa i evaluacije programa tržišta rada u BiH

Komponenta 2: “Jačanje mehanizama pripreme budžeta u institucijama na svim nivoima vlasti (državni, entitetski, kantonalni i Brčko distrikt) odgovornim za politike tržišta rada i zapošljavanja

Komponenta 2 se uglavnom fokusirala na pitanja vezana za finansiranje i budžetiranje u javnim službama za zapošljavanje u BiH putem organizacije obuke iz programskog budžetiranja koja je sprovedena za institucije kako u sektoru zapošljavanja u BiH tako i za druge relevantne institucije koje se bave pripremom budžeta.

Izrađeni su i sljedeći dokumenti:

- Institucionalno mapiranje svih programa i funkcija na tržištu rada uključujući preporuke za uštedu na svim nivoima
- Smjernice i komunikacijski plan za institucionalizaciju konsultacija između institucija nadležnih za tržište rada i politike zapošljavanja i fiskalnih organa

U okviru ove komponente implementirane su devetodnevne obuke na četiri lokacije (Sarajevo, Tuzla, Banja Luka i Mostar) na temu programskog budžetiranja.

Komponenta 3: “Unaprijeđena isporuka službi zapošljavanja na nivou lokalnog biroa za zapošljavanje”

Komponenta 3 se bavila pitanjima unapređenja usluga u lokalnim biroima za zapošljavanje putem uspostavljanja model biroa na 20 lokacija u cijeloj BiH (Biro centar Sarajevo, Ilidža, Hadžići, Jablanica, Konjic, Kakanj, Jajce, Novi Travnik, Bugojno, Tuzla, Mostar, Banja Luka, Doboj, Čelinac, Bijeljina, Prijedor, Trebinje, Istočno Sarajevo, Istočna Ilidža, Brčko) te lokalnih partnerstava na sljedećim lokacijama u BiH: Tuzla, Zenica, Jablanica, Banja Luka, Doboj, Čelinac, Bijeljina, Prijedor, Trebinje, Istočno Sarajevo, Istočna Ilidža, Brčko te sve općine u okviru SBK/KBS službe za zapošljavanje koji su sami organizovali i finansirali uspostavljanje lokalnih partnerstava u tim općinama. U cilju uspostavljanja model biroa i lokalnih partnerstava, urađeni su niz popratnih dokumenta i formi koji su korišteni kako bi se u potpunosti primijenili novi modeli u radu biroa za

zapošljavanje. U okviru ove projektne komponente su urađene dvije ankete - Istraživanje potreba poslodavaca za zapošljavanjem radnika i nivo saradnje sa javnim službama za zapošljavanje u okviru EU projekta ICBES i Analiza nivoa zadovoljstva klijenata uslugama javnih službi za zapošljavanje.

Komunikacijski centar 3 – centar za Unapređenje isporuke usluga, komunikacije i imidža na nivou lokalnih biroa za zapošljavanje je održao 7 sastanaka završno sa junom 2013.godine, a članovi ovog centra bili su predstavnici institucija: FZZZ, ZZZRS, JSZ USK, JSZ HNŽ, JSZ ZHŽ, ZZZRS filijala Bijeljina, Doboj i Prijedor, biro Zenica, biro Jajce, biro Nevesinje, biro Rogatica, biro Bijeljina, biro Hadžići, biro Iliđa i ZZZBD.

Lista dokumenta koji su izrađeni u komponenti 3 i u saradnji sa članovima komunikacijskog centra 3:

- Alati za komunikaciju i odnose sa javnošću
- Alat za uspostavljanje i provođenje lokalnih partnerstava za zapošljavanje i ekonomski razvoj
- Set alata i upustava za model biroa
- Vodič za organizovanje, provođenje i prisustvovanje na sajmovima za zapošljavanje

Implementirano je i niz obuka na teme:

- savjetovanje pri zapošljavanju i odnosi sa poslodavcima
- organizacija i provođenje sajмова za zapošljavanje
- implementacija i organizacija lokalnih partnerstava za zapošljavanje

Komponenta 4: “Jačanje kapaciteta zaposlenih u službama zapošljavanja na svim nivoima”

Komponenta 4 je tokom implementacije projektnih aktivnosti rezultirala nizom dokumenta koji su imali za cilj jačanje kapaciteta zaposlenih u javnim službama zapošljavanja u BiH, a naročito vezano za potrebe za obukama zaposlenika JSZ koje su identifikovane tokom analize potreba za obukama u kojoj su učestvovalе sve institucije iz sektora rada i zapošljavanja u BiH. Na osnovu rezultata ove analize je izrađen plan obuka koje su provedene tokom trajanja projekta, dok je projekt dodatno isporučio set obuka vezanih za IPA programiranje i poduzetništvo, iako to nije specifično zahtijevano od projekta njegovim opisom zadataka.

Lista dokumenta proizvedenih u komponenti 4 su:

- Analiza potreba za obukama
- Plan obuka
- Pregled trenutnih sistematizacija i analiza funkcija službi za zapošljavanje na svim nivoima
- Razvojni planovi zaposlenika i sistem ocjenjivanja učinaka zaposlenih (nije usvojen dokument od strane članova još uvijek)
- Pregled pravnog statusa JSZ u BiH i uticaja koji ima na učinkovitost JSZ (dokument koji još uvijek nije usvojen jer je prosljeđen na revidiranje i usvajanje komunikacijskom centru 1!)

Bitno je napomenuti da se u okviru ICBES projekta dio aktivnosti odvijao putem komunikacijskih centara 5 i 6 koji su bili vertikalni tj. zasebno formirani za FBiH i RS (Komunikacijski centar 6 -Struktura administracije i institucija u sektoru zapošljavanja u RS, izgradnja kapaciteta i obuke, pitanja vezana za zaposlene, širenje i podizanje svijesti i komunikacijski centar 5 -Struktura administracije i institucija u sektoru zapošljavanja u FBiH, izgradnja kapaciteta i obuke, pitanja vezana za zaposlene, širenje i podizanje svijesti).

U okviru ovog projekta, predstavnica Službe je je 16.04.2013. godine u hotelu Termag na Jahorini pohađala jednodnevni trening na temu Profesionalno usmjeravanje i razvoj karijere iz modula – Kompetencije klijenata potrebne za interakciju. Polaznici obuke su bili savjetodavci i treneri iz više Službi za zapošljavanje sa područja Federacije BiH i Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske. Cilj obuke je bilo poboljšanje kapaciteta zaposlenika iz sektora za zapošljavanje za isporuku usluga vezanih za profesionalno usmjeravanje i razvoj karijere nezaposlenih osoba.

Voditelji treninga su pružili informacije o strategiji Evropske unije kada je u pitanju cjeloživotno obrazovanje i profesionalno usmjeravanje nakon čega su stručni saradnici koji rade na aktivnostima vezanim za profesionalno usmjeravanje iznijeli svoja iskustva i način provođenja aktivnosti iz ove oblasti. Prema izloženim informacijama, aktivnosti koje se provode kod nas uglavnom se baziraju na saradnji sa školama i usmenom i/ili pismenom profesionalnom informisanju učenika završnih razreda osnovnih i srednjih škola. Do sada se malo radilo na tome da se savjetodavci uključe u proces profesionalnog informisanja i karijernog usmjeravanja.

Značaj ove obuke se ogleda u tome što su organizatori i voditelji treninga pružili aktualne informacije iz područja profesionalnog usmjeravanja uz pomoć delegiranih trenera iz pojedinih Službi za zapošljavanje, čime su istovremeno ostvarili dva cilja: podigli su kapacitete delegiranih trenera iz Službi za zapošljavanje dajući primjer oblikovanja jednog treninga sa temom Profesionalnog usmjeravanja i istovremeno približili ovu temu savjetodavcima sa idejom da se i oni kroz svoj svakodnevni rad sa nezaposlenim osobama u budućnosti koriste alatima i metodama savremenog pristupa razvoju karijere.

U okviru projekta ICBES također je održana obuka na temu „ Planiranje, implementacija, monitoring i evaluacija aktivnih mjera zapošljavanja“. Osnovni cilj obuke bio je povećanje efikasnosti institucija koje se bave zapošljavanjem u BiH kroz poboljšanje njihovih kompetencija u području planiranja aktivnih mjera zapošljavanja sa naglaskom na monitoring i evaluaciju.

U prvoj polovini 2013. godine Služba je učestvovala u različitim aktivnostima značajnim za promoviranje rada Službe. Neke do njih su: Career Days u organizaciji AIESEC-a i Studentskog zbora Sveučilišta u Mostaru te njihovog sajma zapošljavanja na kojemu je Služba za zapošljavanje imala svoj štand, i okrugli stol u okviru projekta Ženska strana uspjeha čiji je nositelj Udruga Plus, a partner projekta također Služba za zapošljavanje.

Uzeto je učešće i na okruglom stolu u organizaciji Centra civilnih inicijativa (CCI) pod nazivom: "Posao narodu: Da li javne službe za zapošljavanje trebaju

zapošljavati?”. Radi se o prvoj aktivnosti u okviru projekta “Unapređenje efikasnosti javnih službi za zapošljavanje – više prilika za zapošljavanje i više radnih prava u BiH” koji je financiran od strane Evropske unije.

Na okruglom stolu su prisustvovali predstavnici javnih službi za zapošljavanje, resornih federalnih i kantonalnih ministarstava, zavoda zdravstvenog osiguranja, privrednih komora, sindikata, poslodavaca, nevladinih i međunarodnih organizacija.

Projekt menadžer CCI-a je u uvodnom obraćanju predstavio svrhu i ciljeve okruglog stola nakon čega je nezavisna ekspertica predstavila Nacrt Analize politika zapošljavanja u BiH.

Zaključci i preporuke analize nameću nekoliko prioriternih ciljeva za poboljšanje efektivnosti rada javnih službi za zapošljavanje (JSZ), a to su: jačanje primarne uloge službe u posredništvu pri zapošljavanju osoba koje aktivno traže posao, redefinisane modaliteta servisiranja prava na zdravstveno osiguranje nezaposlenih i redefinisane modaliteta isplate naknade za nezaposlenost u skladu sa najboljim regionalnim i evropskim praksama.

Na okruglom stolu prezentovan je i prvi izvještaj o monitoringu rada javnih službi za zapošljavanje u BiH. CCI je u analizama koje su izložili podjednako posvetio pažnju nedostatcima u funkcionisanju kao i potrebama Javnih službi za zapošljavanje, čime su pokazali objektivnost i profesionalnost.

Učesnici Okruglog stola su se usaglasili o potrebi optimizacije zakonske regulative koja će ići u korist javnim službama za zapošljavanje, kako bi se rasteretili servisiranja zdravstvenog osiguranja, kako bi se naknade za nezaposlenost učinile pravednijima, te kako bi JZS ispunile svoju primarnu društvenu i institucionalnu ulogu, a to je efikasno posredovanje pri zapošljavanju.

Okruglim stolom pokrenuta je i kampanja „Posao narodu“ u čiju svrhu je aktivirana i posebna internet stranica www.posaonarodu.ba, čija je namjena da pomogne nezaposlenima, novinarima, studentima, analitičarima, i svima drugima u boljem razumijevanju prava i politika zapošljavanja u BiH. Isto tako na spomenutu stranicu biće postavljen dokument Nacrta Analize politika zapošljavanja u BiH gdje će posjetitelji moći anonimno dati svoje mišljenje o dokumentu kao i dati sugestije za unaprijeđenje istog.

U okviru ovog projekta, 28.10.2013. godine održana je i konferencija pod nazivom “Efikasnost politika zapošljavanje u Bosni i Hercegovini: prepreke i šanse”. Predstavljeni su rezultati višemjesečne analize politika zapošljavanja u BiH s ciljem pokretanja inicijativa za reformama u sektoru rada i zapošljavanja. Analiza je pokazala da su politike zapošljavanja neefikasne, da se ogromni prihodi javnih službi za zapošljavanje, od preko 160 miliona KM za 2013. godinu, troše na administraciju, pasivne mjere i neefektivne podsticaje. Analiza poručuje da je najveća prepreka efikasnijem radu javnih službi za zapošljavanje servisiranje zdravstvenog osiguranja nezaposlenih. Zbog toga ni relativno veliki budžeti, ni izobilje aktivnih politika ne daju rezultate u borbi protiv nezaposlenosti. Nezaposlenost je trenutno najveći problem građana Bosne i Hercegovine, a po mišljenju CCI-a, Službe za zapošljavanje učestvuju značajno u ovom problemu, ali nisu jedini odgovorni za rješavanje istog.

U izvještajnom periodu održane su 4 radionice na temu „Karijerno savjetovanje“, u organizaciji Federalnog zavoda za zapošljavanje i GIZ-a (Njemačko društvo za međunarodnu saradnju).

Ove radionice posvećene su radu sa poslodavcima – kako uspostaviti kontakt sa poslodavcima, kako im pomoći u izradi oglasa za slobodno radno mjesto, kako napraviti analizu radnog mjesta.

Federalno ministarstvo rada i socijalne politike je, u saradnji sa UNICEF-om, organizovalo 2 radionice (april i juni) za predstavnike sektora obrazovanja i rada i zapošljavanja, na temu „Prezentacija ciljeva za oblast socijalne zaštite i inkluzije u okviru EU 2020 Strategije na putu ka pridruženju BiH Europskoj uniji“.

Prva radionica na temu „Prezentacija misije EU 2020 za BiH“ predstavila je prisutnima trenutno stanje u BiH u oblasti socijalne inkluzije i obrazovanja – uređenje, zakonsku regulativu, postojeću statistiku, te poređenje za zemljama članicama EU. U drugom dijelu radionice otvorena je rasprava, u kojoj su prisutni imali priliku dati svoje viđenje stanja iz oblasti socijalne zaštite u BiH, te su zamoljeni da poseban naglasak stave na stanje u zakonskoj regulativi i mogućnost otvaranja socijalnih preduzeća.

Zajednički zaključak je da zakoni postoje, ali se ne provode u praksi. Također, razlike u zakonima su značajne od kantona do kantona, u entitetima, i teško je napraviti poređenje i predstaviti neko opće stanje na području BiH. Privreda je zanemarena, obrazovanje ne prati potrebe tržišta rada, a bez uključivanja tih potreba u analize ne može se ni napraviti učinkovit plan rješavanja trenutačnih poteškoća i nedostataka.

Na drugoj radionici prisutnima je predstavljen dokument „Mapa puta BiH“ u oblasti socijalne inkluzije, obrazovanja i zapošljavanja, u skladu sa EU Strategijom 2020. Dokument je zamišljen kao okosnica za Strategiju iz ove oblasti koju tek treba izraditi. Koncipiran je na način da je predstavio statističkim podacima gdje smo sada, te predložio vrijednosti koje moramo dostići do 2020. godine.

Prisutni su imali mnogo primjedbi na dokument, i sve te primjedbe su se odnosile na činjenicu da on ne predlaže način ostvarivanja tih ciljeva, niti nosioce aktivnosti i finansijske odgovornosti. Izlagač je pokušao objasniti činjenicu da se ne radi o akcijskom planu, već samo okosnici za strategije.

26.09.2013. godine u prostorijama Zavoda za školstvo HNK-a održan je sastanak sa predstavnicima ETF-a (European Training Foundation) kao nosiocima projekta FRAME: Okvir vještina za budućnost koji se fokusira na izradu sveobuhvatne strateške vizije razvoja ljudskih resursa u zemljama u regionu proširenja. Svrha sastanka je bila razmjena informacija sa relevantnim institucijama koje pokrivaju područje obrazovanja i zapošljavanja kao ključnim akterima u području razvoja vještina. Nakon što su predstavnici ETF-a iznijeli informacije o projektu sa fokusom na Komponentu 1 koja se odnosi na Foresight metodu (predviđanje budućih događaja), ostali učesnici sastanka (predstavnici Ministarstva rada i socijalne skrbi HNŽ/K, Pedagoškog zavoda HNK, Zavoda za školstvo HNŽ, te Službe za zapošljavanje HNK/Ž) iznijeli su viđenje svoje uloge u

području razvoja vještina, pri čemu su se osvrtni na aktualno i željeno stanje u sektorima. Zaključak sastanka je bio da se jedino zajedničkim djelovanjem i koordinacijom aktivnosti u svim sektorima može djelotvorno raditi na razvoju ljudskih resursa što bi projekt FRAME trebao inicirati.

Aktivnosti su se nastavile u novembru, na pred-foresight radionici čiji je cilj bio nastaviti razgovore i prikupiti potrebne informacije za nastavak projektnih aktivnosti Evropske trening fondacije u okviru FRAME projekta (Okvir vještina za budućnost).

Radionica je okupila predstavnike različitih institucija iz sektora obrazovanja i zapošljavanja kao i predstavnike udruženja poslodavaca i civilnog sektora, i dala je priliku različitim akterima koji su odgovorni za razvoj ljudskih resursa da pruže informacije o aktualnim trendovima i vizijama budućnosti koje će se kasnije iskoristiti za FORESIGHT proces. Foresight ili predviđanje budućih događaja je proces orijentisan na budućnost koji pomaže interesnim stranama da zajednički rade na definisanju dugoročnih vizija koje su osnova za usklađene i učinkovite politike i mjere. Foresight u oblasti razvoja ljudskih resursa koristi znanja iz politika različitih oblasti kako bi se na smislen način povezala ekonomija, obrazovni sistem, tržište rada i društvena dimenzija kao i regionalni i teritorijalni aspekti razvoja.

22.10.2013. godine u hotelu Bristol u Mostaru je održana Nacionalna konferencija u okviru SLID (Socijalna i radna inkluzija osoba sa invaliditetom) projekta. Organizator konferencije je bio Centar za djecu i omladinu sa posebnim potrebama "Los Rosales", Mostar.

Prezentovani su rad i iskustvo relevantnih institucija i organizacija koje se bave problematikom profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba sa invaliditetom iz Federacije BiH, Republike Srpske kao i Hrvatske. Najveće interesovanje je pokazano za predstavnicu iz DES ustanove iz Splita gdje je u proteklom periodu uspješno realizovan pilot projekt profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba sa invaliditetom. Svrha konferencije je bila da se uz dijagnostiku postojećeg stanja u BiH razmijene iskustva i preuzmu najbolje prakse iz okruženja. Također, konferenciju su posjetili predstavnici talijanske nevladine organizacije COSPE koja trenutno u Hercegovačko-neretvanskom kantonu u saradnji sa nevladinom organizacijom LINK realizuje projekat zapošljavanja osoba sa invaliditetom. Zaključak konferencije je bio da je u cilju pružanja jednakih mogućnosti osobama sa invaliditetom neophodno prilagoditi zakonsku regulativu i osnovati centar za profesionalnu rehabilitaciju.

U prostorijama Udruženja „Žena BIH“ Mostar, održan je sastanak sa ciljem predstavljanja projekta i razmjene informacija o problematici vezanoj za nasilje žena. Udruženje „Žena BIH“ promovira i afirmiše ljudska prava, zadatak im je pomoć ženama koje su prije svega žrtve nasilja. Na sastanku su prisustvovala predstavnice Centra za socijalni rad iz Čapljine i Mostara te direktorica Centra iz Nevesinja. Udruženje je predstavilo projekt pod nazivom „Mentorstvo-inovativni instrument za olakšan pristup tržištu rada žena žrtava nasilja“ koji je finansiran sredstvima Američke ambasade u Sarajevu.

Zaključak sa održanog sastanka je da je ženama koje su štićenice Centra za socijalni rad prije svega potrebna kvalitetna obuka i pravovremene informacije vezane za mogućnosti pokretanja vlastitog posla, te davanje prioriteta u dobivanju podsticaja za samozapošljavanje koji su dio aktivne politike zapošljavanje Službe.

Djelatnici Službe su imali priliku pohađati i obuku za rad sa žrtvama nasilja u porodici, koja je održana u prostorijama Službe 06.12.2013. godine, u organizaciji Gender centra Federacije BiH.

Ured Volontera Ujedinjenih naroda u Bosni i Hercegovini (UNV), sa sjedištem u Sarajevu, pripremio je obuku za zaposlenike Službi za zapošljavanje i zaposlenike CISO centara u BiH na temu: "Izrada biznis plana u cilju samozapošljavanja".

Tokom četverodnevne obuke prisutni učesnici su upoznati sa osnovama poduzetništva, osnovnim osobinama koje svaki poduzetnik treba posjedovati, karakteristikama poduzetničke organizacije, načinom upravljanja vremenom, izradom biznis plana i njegovim osnovnim sadržajem, marketinškim dijelom poduzetništva, dijelom koji se odnosi na finansijsko planiranje te sa izračunavanjem isplativosti određenog biznisa. Uz teorijski dio učesnici su radili u timovima na praktičnim primjerima. Kao jedina zamjerka navedenom treningu može se navesti da isti nije dovoljno prilagođen, pojednostavljen klijentima Službi, nezaposlenim osobama, nego više osobama koje dobro poznaju ekonomsku struku ili barem osnove poduzetništva.

02.12.2013. godine u organizaciji Udruženja poslodavaca FBiH, a u saradnji sa Udruženjem za poduzetništvo i posao LINK održan je okrugli stol (Hotel Ero, Mostar) pod nazivom "Položaj poslodavaca u procesu zapošljavanja osoba sa invaliditetom (Uloga države: Podsticaj poslodavcima da prime osobe sa invaliditetom na posao)". U radu okruglog stola prezentovani su rezultati detaljne analize legislativa, prilika te provedene ankete među poslodavcima. Predstavnik UPFBiH, je u ime Međunarodne organizacije rada (ILO) prezentovao međunarodnu legislativu koja se tiče položaja osoba sa invaliditetom na tržištu rada. Predstavnica od strane UPFBiH je obavila analizu domaćih i međunarodnih zakonskih okvira vezanih za zapošljavanje osoba sa invaliditetom, te istraživanje stavova poslodavaca o zapošljavanju OSI. Rezultati analize i istraživanja su prezentovani na ovom okruglom stolu. Prikazani su i rezultati rada socijalnog preduzeća Uspon d.o.o. koje se bavi zbrinjavanjem osoba sa invaliditetom kao primjer dobre prakse korištenja sredstava Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom u FBiH u zapošljavanju OSI. Prezentovan je rad Ministarstva zdravstva, rada i socijalne skrbi u okviru SLID projekta koji je također usmjeren na OSI. Nažalost, okrugli stol nije naišao na značajan odziv poslodavaca na koje je prvenstveno bio i usmjeren. Kroz diskusiju koja je sljedila nakon prezentacija doneseno je nekoliko zaključaka koji su usmjereni prije svega na poruku poslodavcima da se senzibiliziraju za zapošljavanje OSI, kao i da se kroz udruženo i proaktivno djelovanje blagovremeno informišu i utiču na eventualne izmjene važećih zakonskih propisa koji se tiču njihove uloge u zapošljavanju OSI.

28. i 29.12. 2013. godine u Hotelu Mogorjelo, Čapljina, održana je prva Međunarodna konferencija o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju OSI u FBiH, u organizaciji Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje OSI FBiH i Federalnog ministarstva rada i socijalne politike.

Prvi dan konferencije je bio usmjeren na primjere dobre prakse odnosno uspješna zapošljavanja osoba sa invaliditetom u FBiH. Predstavljene su aktivnosti Federalnog zavoda za zapošljavanje koje su usmjerene na podsticanje zapošljavanja OSI na cijelom području FBiH kao i stanje na evidencijama Službi za zapošljavanje u FBiH kada je riječ o ovoj teže zapošljivoj grupi. Osim toga, Ministar rada i socijalnog staranja Crne Gore, je prezentovao prilike iz svoje zemlje kada je riječ o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju OSI. Predstavnici nekoliko poslovnih subjekata koji zapošljavaju OSI su prezentovali svoja iskustva u radu i saradnji sa Fondom za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje OSI u FBiH. Međunarodni gosti iz Austrije i Hrvatske su prezentovali stanje u svojim zemljama i institucijama kada je riječ o statusu OSI na tržištu rada.

U mjesecu junu, Komisija za profesionalnu orijentaciju je stručno obradila 7 osoba sa smetnjama u razvoju i dala im mišljenje za upis u srednju školu.

IV - EVIDENCIJE, ANALIZE I INFORMISANJE

1. Evidencija

1.1. Prijavljivanje na evidenciju

I u ovoj godini osjeća se pojačano prijavljivanje na evidenciju nezaposlenih osoba radi ostvarivanja određenih beneficija na osnovu nezaposlenosti: demobilisani borci, porodične penzije, stipendiranje, smještaj u studentske domove, plaćanje participacije i sl. Do pojačanog prijavljivanja naročito je došlo zbog opće recesije i ekonomskih poteškoća s tim u vezi.

Tokom 2013. godine na evidenciju nezaposlenih osoba u podružnicama-biroima Službe prijavilo se ukupno 8.843 osobe.

U odnosu na proteklu godinu to je više za 557 ili za 6,7% i 0,2% ispod godišnjeg planiranog broja.

Struktura novoprijavljenih prema stepenu obrazovanja je sljedeća:

BIRO	UKUPNO	OD TOGA ŽENA	PO STEPENU STRUČNOG OBRAZOVANJA									
			1	2	3	4	5	6 ₁	6 ₂	7 ₁	7 ₂	8
Čapljina	944	487	128	14	306	304	8	24	44	55	61	0
Čitluk	814	429	52	0	289	277	2	21	29	61	83	0
Jablanica	601	308	106	9	186	162	2	9	7	106	14	0
Konjic	1228	558	273	8	377	351	5	21	34	136	23	0
Mostar	4280	2230	398	26	1129	1593	13	146	134	594	247	0
Neum	171	90	23	2	68	51	0	2	8	4	13	0
Prozor-Rama	383	194	77	3	137	77	4	16	14	22	33	0
Ravno	5	3	0	1	3	1	0	0	0	0	0	0
Stolac	417	206	46	3	130	124	3	11	12	53	35	0
Ukupno	8843	4505	1103	66	2625	2940	37	250	282	1031	509	0

Od ukupnog broja novoprijavljenih osoba na žene otpada 4.505 ili 50,9%.

1.2. Skidanje sa evidencije

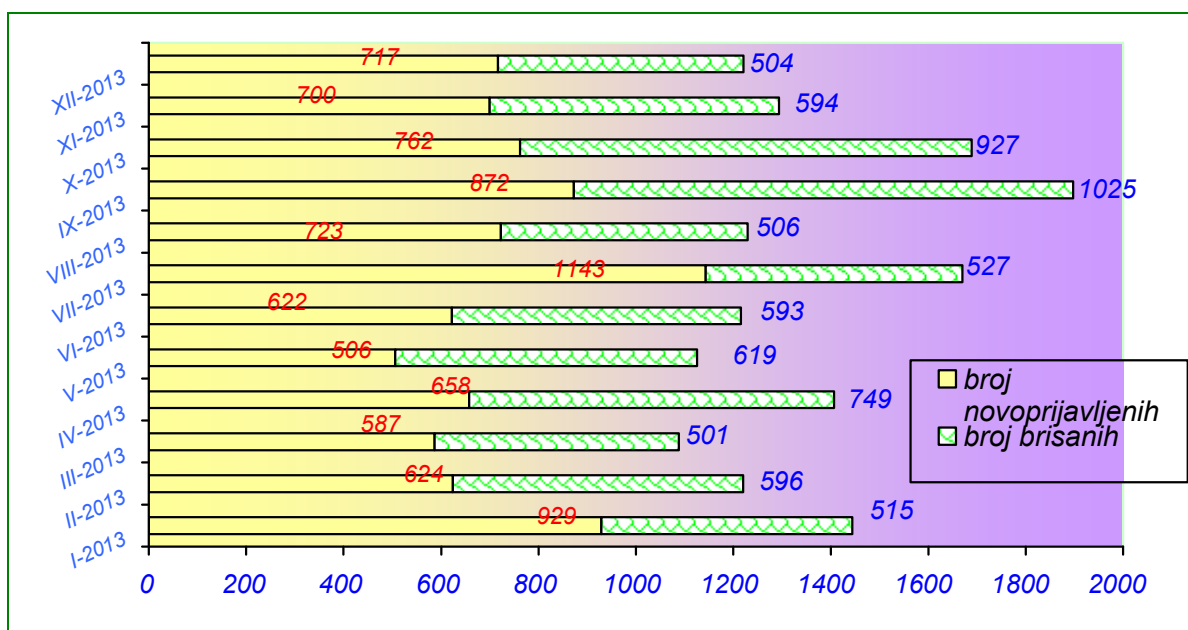
Sa evidencije je skinuto po različitim osnovama 7.656 nezaposlenih osoba, tj. za 12,5% više u odnosu na prethodnu godinu. Od ukupnog broja 3.915 su žene ili 51,1%.

Broj skinutih sa evidencije po stepenu stručnog obrazovanja je sljedeći:

BIRO	UKUPNO	OD TOGA ŽENA	PO STEPENU STRUČNOG OBRAZOVANJA									
			1	2	3	4	5	6 ₁	6 ₂	7 ₁	7 ₂	8
Čapljina	753	394	100	11	246	219	9	25	30	65	47	1
Čitluk	612	374	37	2	228	210	0	19	9	60	47	0
Jablanica	511	203	96	7	164	128	2	12	12	79	11	0
Konjic	1154	527	277	3	407	325	4	17	29	85	7	0
Mostar	3738	1980	350	27	979	1399	15	161	58	583	166	0
Neum	153	76	22	1	74	36	0	4	4	6	6	0

Prozor-Rama	367	165	62	1	158	90	3	7	14	21	11	0
Ravno	3	1	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0
Stolac	365	195	56	0	116	104	5	6	5	47	26	0
Ukupno	7656	3915	1000	52	2372	2511	38	251	161	949	321	1

Kretanje broja novoprijavljenih i brisanih osoba po mjesecima:

1.3. Stanje na evidenciji

Kretanje broja neuposlenih osoba u zadnjih deset godina u HNŽ/HNK (2004. – 2013.) vidljivo je iz sljedeće tabele.

Kretanje broja nezaposlenih osoba u HNŽ/HNK:

OPIS	Broj nezaposlenih osoba (stanje 31.12.)									
	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Federacija BiH	315.847	346.596	362.116	367.570	338.643	354.577	364.929	371.090	384.852	391.942
Ukupno HNK	25.642	26.794	28.632	30.838	29.403	29.596	29.822	29.885	31.363	32.550
Čapljina	2.037	2.294	2.482	2.906	2.985	2.764	2.769	2.820	2.988	3.179
Čitluk	1.316	1.198	1.443	2.034	2.072	2.036	2.085	2.150	2.294	2.496
Jablanica	1.470	1.542	1.616	1.721	1.772	1.882	1.992	1.992	2.167	2.257
Konjic	3.297	3.329	3.783	3.926	3.530	3.671	3.953	3.781	3.855	3.929
Mostar	13.982	14.585	15.209	15.574	14.688	14.775	14.813	15.040	15.674	16.216
Neum	290	313	334	327	308	332	347	358	403	421
Prozor-Rama	1.605	1.589	1.609	1.843	1.811	1.873	1.687	1.780	1.901	1.917
Ravno	-	20	22	28	31	31	33	34	30	32
Stolac	1.645	1.924	2.134	2.479	2.206	2.232	2.143	1.930	2.051	2.103

Na dan 31. decembra 2013. godine na evidenciji nezaposlenih osoba zatečeno je 32.550 osoba.*

U odnosu na kraj 2012. godine kada se na evidenciji nalazilo 31.363 neuposlenih osoba povećanje je za 1.187 osoba ili za 3,8%.
Prosječno mjesečno tokom 2013. godine na zaposlenje je čekalo 32.089 osoba.

Kod svih općina zabilježen je porast nezaposlenih i to: Čitluk za 8,8% (ili za 202 osobe), Ravno za 6,7% (ili za 2 osobe), Čapljina 6,4 % (ili za 393 osobe), Neum za 4,5% (ili za 18 osoba), Jablanica za 4,2% (ili za 90 osoba), Mostar za 3,5% (ili za 542 osobe), Stolac za 2,5% (ili za 52 osobe), Konjic za 1,9% (ili za 74 osobe) i Prozor-Rama za 0,8% (ili za 16 osoba).

* TABELA 7. - Pregled aktivnosti u 2013. godini

Struktura nezaposlenih osoba po stepenima stručnog obrazovanja je sljedeća:

BIRO	UKUPNO	OD TOGA ŽENA	PO STEPENU STRUČNOG OBRAZOVANJA									
			1	2	3	4	5	6 ₁	6 ₂	7 ₁	7 ₂	8
Čapljina	3.179	1.658	583	67	1.204	968	18	81	59	109	90	1
Čitluk	2.496	1.311	306	24	1.074	800	2	57	39	91	103	0
Jablanica	2.257	1.104	472	55	897	618	9	27	16	155	8	0
Konjic	3.929	1.897	1.412	30	1.290	843	9	49	40	229	27	0
Mostar	16.216	8.595	2.907	305	5.497	5.198	88	404	215	1.229	373	0
Neum	421	210	74	4	167	118	1	10	14	13	20	0
Prozor-Rama	1.917	975	541	32	757	392	1	43	24	71	56	0
Ravno	32	13	7	1	13	10	0	0	0	1	0	0
Stolac	2.103	1.057	503	25	832	547	4	37	19	102	34	0
Ukupno	32.550	16.820	6.805	543	11.731	9.494	132	708	426	2.000	711	1

Prema stepenu stručnog obrazovanja najveći udio se odnosi treći stepen stručnog obrazovanja 36,1%, zatim slijedi 4 stepen sa 29,2%, 1 stepen 20,9%, stepen 7₁ sa 6,1%, 6₁ sa 2,2%, 2 stepen 1,7%, 7₂ sa 1,7%, 6₂ sa 1,3% i 5 stepen sa 0,4%.

Najbrojnija zanimanja u pojedinim stepenima obrazovanja su:

Stepen 1. i 2. radnik bez zanimanja 6.796, daktilografi 88, pomoćni kuhar 61, radnik u tekstilnoj proizvodnji 56, pomoćni zidar 29, krojač 28, pomoćni cvječar 22, moler 17, šivač 15, tesarski radnik 15, itd.

Stepen: 3. i 5. prodavač 2.175, automehaničar 869, frizer za žene 867, bravar 827, konobar 640, kuhar 611, vozač teretnog vozila 472, mtaostrugar 462, itd.

Stepen: 4. ekonomski tehničar 1.683, maturant gimnazije 1.417, mašinski tehničar 790, medicinski tehničar 473, tehničar drumskog saobraćaja 432, turistički animator 409, poljoprivredni tehničar 374, itd.

**

TABELA 10. – Nezaposlene osobe na evidenciji na dan 31.12.2013. godine

Stepen: ekonomist 225, pravnik 114, učitelj predškolskog vaspitanja 101, razredni učitelj 68, socijalni radnik 45, nastavnik hemije 29, nastavnik maternjeg jezika 28, inženjer računarstva 27, nastavnik biologije 24, itd.

Stepen: pravnik 451 ekonomista 302, inženjer agronom 141, profesor engleskog jezika 129, psiholog 116, profesor razredne nastave 108, ekonomist za finansije 89, pedagog 88, profesor hrvatskog jezika 86, novinar 79, profesor tjelesne i zdravstvene kulture 68, inženjer računarstva 61, mašinski inženjer 55, građevinski inženjer 53, profesor historije 47, profesor njemačkog jezika 42, itd.*

Posmatrano po godinama starosti struktura izgleda ovako:

Ukupno	GODINE STAROSTI										
	15-19 god.	20-24 god.	25-29 god.	30-34 god.	35-39 god.	40-44 god.	45-49 god.	50-54 god.	55-59 god.	60-64 god.	65 i više god.
32.550	1.462	4.014	5.174	4.048	3.409	3.327	3.627	3.383	2.783	1.318	5

Udio nezaposlenih osoba u dobi do 30 godina je 32,7% i u odnosu na prošlu godinu bilježi pad za 0,8%.

Zabrinjava trend porasta nezaposlenih u dobi od 30-40 godina (7.457 ili 22,9%), osoba u punom radnom naponu. Problematična je posebno kategorija preko 50 godina koja učestvuje sa 23 % u ukupnom broju jer su perspektive za njihovo zapošljavanje minimalne, a u odnosu na prošlu godinu ova kategorija nezaposlenih povećala je učestvovanje za 1,5%.

Prema vremenu čekanja na zaposlenje situacija je sljedeća:

Ukupno	VRIJEME ČEKANJA NA ZAPOSLENJE									
	do 6 mjeseci	6-9 mjeseci	9-12 mjeseci	12-18 mjeseci	18-24 mjeseci	2-3 god.	3-5 god.	5-7 god.	7-9 god.	preko 9 god.
32.550	4.267	1.332	1.363	2.735	1.864	3.349	4.244	4.089	2.493	6.814

Vidljiva je dinamika prijavljivanja u posljednjim godinama.

*

TABELA 13. – Pregled broja nezaposlenih osoba na evidenciji po najbrojnim zanimanjima na dan 31.12. 2013. godine

Zabrinjavajući je podatak da tri petine osoba sa evidencije čekaju na zaposlenje više od 5 godina (19.154 ili 58,8 %), a posebno podatak da 20,9% (za 1,2% više nego lani) nezaposlenih posao čeka više od 9 godina. Pored toga što se posebno analizira njihova struktura, potrebno je činiti i daljnje aktivnosti na bržem zapošljavanju ovih osoba.

Nezaposlenih osoba koje traže prvo zaposlenje bilo je 13.347 ili 41% od ukupnog broja. Broj žena koje prvi put traže zaposlenje je 7.172 ili 22,1% od ukupno nezaposlenih osoba

Prema radnom stažu broj nezaposlenih osoba je sljedeći:

Ukupno	RADNI STAŽ								
	do 1 godine	1-5	5-10	10-15	15-20	20-25	25-30	30-35	preko 35 godina
19.476	4.876	5.697	3.225	2.279	1.679	977	504	193	46

Iz pregleda je vidljivo da na evidenciji ima 3.399 nezaposlenih osoba koje imaju više od 15 godina radnog staža, a to predstavlja 10,4% ukupnog broja nezaposlenih osoba na evidenciji.

Prema narodnosti broj nezaposlenih osoba krajem godine je bio:

Ukupno	NARODNOST									
	BOŠNJAK	HRVAT	SRBIN	SLOVENAC	ALBANAC	CRNOGORAC	MAKEDONAC	ŽIDOV	ROM	OSTALI
32.550	16.634	14.524	945	5	46	5	11	2	84	261

U ukupnom broju neuposlenih nalazi se i 5.647 demobilisanih boraca (u odnosu na prošlu godinu manje za 57 ili za 1%), 984 člana porodica poginulog i nestalog borca, 256 ratnih vojnih invalida, 303 osobe sa faktorom otežane zapošljivosti i 481 ostalih invalida.*

*

TABELA 11. – Pregled broja demobilisanih boraca, članova porodica poginulih ili nestalih bojovnika u domovinskom ratu i dr. općinama na dan 31.12.2013. godine.

2. Analitički poslovi

Urađen je Izvještaj o radu Službe za zapošljavanje HNK za 2012. godinu, te nakon usvajanja dostavljen nadležnim ustanovama i tijelima. Također je sačinjen Program rada za 2013. godinu, koji je usvojen na Upravnom odboru Službe, te nakon saglasnosti Vlade HNŽ/HNK distribuisan svim zainteresovanim subjektima.

Također je sačinjen i šestomjesečni Izvještaj o radu Službe.

Početak godine obavljeno je istraživanje tržišta rada na području kantona prema jedinstvenoj metodologiji na nivou Federacije za 2013. godinu. Anketirana su preduzeća koja zapošljavaju 10 i više radnika na stalnom uzorku od 400 poslodavaca (kvota je određen od Federalnog zavoda). Odziv poslodavaca je bio 96%. Instalirana je nova verzija aplikacije za anketiranje tržišta rada. U izvještajnom periodu izvršen je unos podataka iz anketnog upitnika u novi aplikacijski program za obradu podataka. Služba je u ovom periodu bila aktivno uključena na otklanjanju uočenih nedostataka, te su određeni problemi rješavani u hodu. Podaci iz upitnika su uneseni u aplikacijski računarski program te zbirno dostavljeni u Federalni zavod. Na osnovu svih izlaznih tabela u aprilu je izrađena informacija o istraživanju tržišta rada u 2013. godini i izvršena prezentacija rezultata na Upravnom odboru.

Na traženje Federalnog zavoda za zapošljavanje dostavljeni su podaci o broju nezaposlenih novinara koji se vode na evidenciji. Podaci su neophodni za analizu produkcije novinarskog kadra na univerzitetima i sveučilištima u BiH nakon uvođenja bolonjskog sistema obrazovanja.

Za istraživanje obujma i intenziteta zapošljavanja kriminalista i diplomiranih kriminalista u institucijama za sprovođenje zakona-primarno policije, te stvaranju dokumenata koji bi se temeljio na teorijsko-empirijskim pokazateljima u cilju pokretanja inicijative za izmjene i dopune Zakona o policijskim službenicima, dati su traženi podaci stranci o broju nezaposlenih kriminalista po stepenu obrazovanja i njihovoj starosnoj strukturi.

Na zahtjev Federalnog zavoda za zapošljavanje, a za potrebe održavanja sastanka sa predstavnicima Međunarodne organizacije za migracije (IOM), dostavljeni su podaci o deficitarnim zanimanjima po općinama, a u kontekstu zbrinjavanja prekomjernog osoblja oružanih snaga BiH kroz program - Nato perspektiva.

Federalnom zavodu za zapošljavanje, a za potrebe projekta Webfare Mix dostavljeni su podaci o osobama koji su u ovom projektu definisane kao „obeshrabrene mlade sobe“, a radi se o osobama sa invaliditetom, štíćenicima domova za nezbrinutu djecu i dugoročno nezaposlene osobe.

Za potrebe održavanja sastanka sa Međunarodnim monetarnim fondom Federalnom zavodu za zapošljavanje dostavljeni su podaci o ukupnom broju nezaposlenih demobilisanih boraca koji imaju učešće u oružanim snagama najmanje tri godine, da su stariji od 50 godina i da imaju najmanje 20 godina

radnog staža. Također su im dostavljeni podaci o broju nezaposlenih osoba u zanimanju vaspitač i profesor predškolskog vaspitanja.

Na zahtjev trgovinskog odjela austrijske ambasade u BiH dostavljeni su traženi podaci o broju KV šivača na našoj evidenciji i njihovoj spolnoj strukturi.

Za potrebu izrade magistarskog rada na temu „Analiza usklađenosti obrazovnog sistema na tržištu rada u BiH“ stranci su dostavljeni traženi podaci o broju nezaposlenih osoba sa završenim prvim ciklusom studija u zanimanjima pravnik, kriminalist, ing. geodezije, magistar farmacije u periodu od 2006. godine – 2012. godine.

Odvjetničkom društvu „Milas-Martinović&Partneri“ za potrebe utvrđivanja spornih činjenica u sudskom postupku dati su traženi podaci o nezaposlenim kuharima na evidenciji, njihovoj dužini čekanja na zaposlenje sa evidencije Ispostave Čitluk.

Isti odvjetnički ured zatražio je podatke o nezaposlenim automehaničarima, kao i pregled po dužini čekanja istih.

Za potrebe kreiranja politike angažovanja u okviru projekta realizacije programa predškolskog vaspitanja i obrazovanja i inkluzivnog obrazovanja Ministarstvu obrazovanja, nauke, kulture i sporta HNK dostavljeni su podaci o broju nezaposlenih defektologa – rehabilitatora, logopeda, profesora predškolskog odgoja i psihologa.

Početkom godine Službi je dostavljen dopis Porezne uprave FBiH na upoznavanje i izjašnjavanje u vezi određenih problema prilikom provedbe Jedinštenog sistema.

U njemu su navedeni slučajevi koji se odnose na potrebu za retroaktivnim odjavama sa evidencije nezaposlenih osoba i to: inspekcijski nadzor, presuda suda, rješenje nadležnog registracionog organa, prijave podnesene od strane poslodavca za zaposlenika i dr. Služba je na ponuđena rješenja dostavila primjedbe i prijedlog na osnovnu napomenu da se u potpunosti treba poštovati Protokol oko otklanjanja problema u prijavama.odjavama u Jedinštenom sistemu.

U februaru je u prostorijama Službe izvršen redovan inspekcijski nadzor od strane inspektora Agencije za zaštitu ličnih podataka u BiH, a s ciljem utvrđivanja činjenica u vezi vođenja osnovnih evidencija u oblasti zapošljavanja. Urađen je zapisnik, a Zakon o zaštiti ličnih podataka objavljen je u internom glasniku „Zapošljavanje – informativni pregled“.

3. Informatički sistem i informisanje

U ovom periodu izvršena je dorada aplikacijska programska LMIS+, te je riješen problem staža na M-3 prijavama koji se reflektirao na sve ostale module aplikacije. Također je napravljen FAQ sekcija u LMIS+ prema najčešćim nepoznanicama u radu aplikacije.

Izrađena je analiza postojećeg sistema za vođenje evidencije nezaposlenih osoba i planirana je izrada novog sistema baziranoga na web tehnologiji.

Nastavljena je i uska saradnja na ELMO projektu sa Zavodom za zdravstveno osiguranje, MIO i Poreznom upravom, te se na zahtjev Porezne uprave ispravljane regularnosti u primjeni jedinstvenog sistema registracije naplate i kontrole doprinosa oko duplih osiguranja isteka datuma i slično.

Napravljeno je „čišćenje“ osoba u jedinstvenom sistemu registracije, naplate i kontrole doprinosa koje su imale osiguranje 1 dan tj. prijavljene i objavljene isti dan.

U Sarajevu je u prostorijama Federalnog zavoda održan sastanak administratora kantonalnih službi za zapošljavanje u svezi instaliranja nove verzije antivirus programa KASPERSKY i produženja licence sa odgovarajućim isporučiocem.

Takođe je izvršena prezentacija za uvođenje novog jedinstvenog informacitičkog sistema i rasprava o istom. S tim u vezi Služba je aktivno učestvovala u davanju konkretnih primjedbi i prijedloga s ciljem izrade što sveobuhvatnijeg informatičkog sistema kako na nivou Federalnog zavoda, kantonalnih službi, pa sve do organizacionih jedinica u općinama.

Prikupljene su informacije za jedinstveni informatički sistem (JIS) na nivou Federacije, te je napravljena anketa o stanju ICT infrastrukture Službe za potrebe Federalnog zavoda za zapošljavanje.

Uspostavljena je elektronska razmjena podataka o potvrđivanju perioda osiguranja navršenim na teritoriju FBiH i Republike Slovenije prema propisanom protokolu.

Kreirana je nova domena web stranice Službe za zapošljavanje HNK (szzhnz-k.ba), te je izrađena nova web stranica. Stranica ima mogućnost interakcije registrovanih nezaposlenih osoba i poslodavaca.

Web stranica je popunjena svim potrebnim informacijama i puštena je u rad.

Vršena je redovna mjesečna dostava statističkih podataka o aktivnostima Službe Federalnom zavodu za zapošljavanje BiH, Federalnom i kantonalnom ministarstvu socijalne pomoći, raseljenih osoba i izbjeglica, Federalnom zavodu za statistiku, kao i njihovom odjeljenju za statistiku u kantonu.

U izvještajnom periodu štampano je dvanaest brojeva „Statističkog biltena“ na oba jezika.

Štampana su i četiri broja informativnog glasnika Službe «ZAPOŠLJAVANJE-INFORMATIVNI PREGLED», također na oba jezika.

Za potrebe internog informisanja pravljene su izvodi iz mjesečnih aktivnosti rada podružnica-biroa, sa kojima su upoznati radnici svih biroa i sektora u Središnjem uredu Službe.

U više navrata ovlašteni radnici Središnjeg ureda i podružnica-biroa učestvovali su u televizijskim (TV-1, OSKAR C, PBS – BiH, Federalna televizija) i radijskim emisijama (HR Herceg-Bosna, 088 Mostar, Radio RDV, Obični radio, Konjic, Jablanica, Čapljina, Stolac).

Objavljeno je niz razgovora, podataka i informacija o radu Službe u štampanim medijima «Slobodna Dalmacija», «Večernji list», «Vjesnik», «Forum», «Privrednik», «Dnevni list», «Dnevni avaz», «Oslobođenje», te na portalima «Bljesak info» i «Dnevnik ba.», «Vrisak», „POSKOK“ info.

Može se reći da je aktivnost Službe i tematika zaposlenosti i nezaposlenosti dosta zastupljena u medijima, ali ostaje činjenica da se više radi o iznošenju podataka i naglašavanju pojava, a da se manje radi o kritičkom preispitivanju stanja i uzroka pojava.

Oglašavanje slobodnih radnih mjesta Službe, za sada obavlja se putem radija «Herceg-Bosna», sa kojim je potpisan poseban ugovor o zakupu programskog prostora za ove namjene. Oglašavanje svih konkursa, kako onih koji su pristigli izravno od poslodavaca, tako i onih objavljenih u dnevnim novinama, a interesantnih za naš kanton vrši se i putem lokalnih radio i TV stanica, oglasnih ploča u podružnicama.biroima, kao i putem Internet stranice Službe za zapošljavanje szzhnz-k.ba.

Prosječno se mjesečno bilježi preko 13.000 posjeta ovoj internet stranici.

Tokom godine objavljeno je 246 konkursa u kojima su poslodavci tražili 1.031 radnika.

Treba istaknuti problem nepotrebno velikog broja natječaja koje objavljuju osnovne i srednje škole na području našeg kantona. Ovo je već ustaljena praksa na koju se upozorava duži niz godina. Početkom školske godine škole zapošljavaju prosvjetne djelatnike na određeno vrijeme, odnosno do kraja školske godine. Potom slijedi prestanak radnog odnosa, prijava na evidenciju nezaposlenih i ostvarivanje prava na novčanu naknadu.

Početkom nove školske godine ponovno se zapošljavaju uglavnom iste osobe u istim školama. Slijedi obustava novčane naknade do ponovne prijave slijedeće godine i nastavak korištenja preostale novčane naknade.

U protekloj 2013. godini osnovne škole objavile su 70 konkursa za prijem 336 radnika.

Srednje škole objavile su 27 konkursa i potrebu za 321 radnikom.

U holu Središnje službe instalisan je portal o svim informacijama i slobodnim radnim mjestima u Službi za zapošljavanje.

V. ORGANIZACIONO-PRAVNI I OPĆI POSLOVI

1.Rad Upravnog odbora

Upravni odbor Službe za zapošljavanje HNŽ/HNK u 2013.godini održao je šest sjednice, na kojima je usvojen:

- Izvještaj o radu Službe za zapošljavanje HNŽ/K u 2012.godini;
- Izvještaj o materijalno-finansijskom poslovanju Službe za zapošljavanje HNŽ/K u 2012.godini;
- Izvještaj o popisu sredstava i izvora sredstava u Službi za zapošljavanje na dan 31.12.2012.godine, te s tim u vezi donesena i odluka o popisu sredstava i izvora sredstava na dan 31.12.2012.god. i odluka o rashodu opreme ;
- Program rada Službe za zapošljavanje HNŽ/HNK u 2013.god.;
- Program konkurentnosti na tržištu rada-Prvo radno iskustvo /realizacija odluke iz 2012. god./;kao i informacija Federalnog zavoda za zapošljavanje o pokretanju istog programa u 2013. godini;
- Izvještaj o radu Službe za zapošljavanje HNŽ/HNK u razdoblju januar-juni 2013. godine;
- Izvještaj o materijalno-finansijskom poslovanju Službe za zapošljavanje HNŽ/HNK u periodu januar-juni 2013. i period januar-septembar 2013.;
- Pravilnik o načinu vođenja i obrascu evidencije o zbirkama ličnih podataka u Službi za zapošljavanje HNŽ/HNK;
- Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji poslova i radnih zadataka u Službi za zapošljavanje HNŽ/HNK;
- Prijedlog izmjena i dopuna Finansijskog plana Službe za 2013. godinu;
- Prijedlog Finansijskog plana Službe za zapošljavanje HNŽ/HNK za 2014. godinu;
- Razmatrana Informacija Službe za zapošljavanje HNŽ/HNK o istraživanju tržišta rada u 2013.godini.
- Razmatrana Informacija o isplaćenim razlikama novčanih naknada demobilisanim borcima i troškovima izvršenja do 31.07.2013. godine;

Sa svih sjednica su izrađene odluke,ugovori i dr. materijali i dostavljeni nadležnim institucijama ili sektorima u Službi radi realizacije istih.

2. Materijalno osiguranje nezaposlenih osoba

U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba ovaj vid materijalno-pravne zaštite obuhvata novčanu naknadu,uplatu doprinosa za zdravstveno osiguranje nezaposlenih osoba i uplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje radio ispunjavanja uslova za penziju.

Svakako da ovome treba dodati i Zakon o pravima demobilisanih boraca i članova njihovih porodica, koji se primjenjivao od 01.05.2007.god do 30.04.2010.god. Prema ovom Zakonu, nezaposleni demobilisani borac je imao

pravo na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti ovisno o vremenu provedenom u oružanim snagama BiH. Visina te naknade iznosila je 25% prosječne plaće u FBiH iz prethodne godine, a isplaćivala se za period od jedne do tri godine. Upravo je primjena ovog Zakona Službu dovela do velikih finansijskih problema, zbog velikog broja podnesenih tužbi kod Općinskog suda u Mostaru, o čemu će u nastavku biti više konkretnijih pokazatelja.

Tokom izvještajnog perioda u Službi za zapošljavanje HNŽ/HNK je zaprimljeno 3.003 zahtjeva za ostvarivanje prava na novčanu naknadu na osnovu prethodnog radnog odnosa. Svi su zahtjevi riješeni u skladu sa Zakonom o upravnom postupku i Zakonu o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba.

Dugi niz godina znatno se povećava broj korisnika novčane naknade tokom mjeseca jula i avgusta, jer je veliki broj prosvjetnih radnika zaposlen na određeno vrijeme, tako da završetkom školske godine dolaze u evidenciju nezaposlenih osoba i koriste pravo na novčanu naknadu (na osnovu prethodnog zaposlenja), kao i pravo na zdravstveno osiguranje.

Prosječno vrijeme korištenja novčane naknade je devet mjeseci, a visina te naknade je cca. 332,00 KM, odnosno 40% prosječne plaće isplaćene u FBiH u prethodnoj godini.

Pravo na zdravstveno osiguranje ostvarilo je prosječno mjesečno 23.488 osoba.

Pravo na uplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje stižu, u skladu sa članom 31. Zakona o posredovanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, one nezaposlene osoba kojima nedostaje do tri godine staža osiguranja kako bi ostvarile pravo na penziju. U izvještajnom periodu je za 53 osobe uplaćen doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje, čime su stečeni uslovi za njihov odlazak u penziju i brisanje iz evidencije nezaposlenih osoba.

I dalje veliki problem za Službu predstavlja primjena Zakona o pravima demobilisanih boraca i članova njihovih porodica /iako je taj Zakon prestao važiti 30.04.2010. ostale su obaveze utvrđene prema njemu/. U skladu sa izdanim rješenjima o pravu na novčanu naknadu po osnovu učestvovanja u odbrani BiH, Služba je izvršila uplate za sve mjesece za koje je bila u obavezi. Međutim, veliki broj korisnika te naknade je u periodu 2009.god-2013.god. podnio prijedloge za prinudno izvršenje, a nadležni sudovi u Mostaru (Općinski i Kantonalni) odobrili su prijedloge za izvršenja, tako da je osnovni dug prema demobilisanim borcima uvećan za sudske troškove i troškove advokata, kao i za razlike tih naknada, koje je prema stajalištu navedenih sudova trebalo usklađivati sa prosječnom plaćom u FBiH u prethodnoj godini. Ovaj problem datira još od 2009. godine kada su počela pristizati prva rješenja o izvršenju i on je postojao sve veći.

Tokom prvog polugodišta 2013.god. znatno je porastao broj korisnika ove vrste naknade koji zahtijevaju isplate razlika novčane naknade putem suda. Ustavni sud Bosne i Hercegovine je, nakon upućene apelacije, u julu 2013. godine donio Privremenu mjeru kojom je obustavio od izvršenja Rješenja o izvršenju (koje je bio predmet apelacije) u dijelu koji se tiče prava na usklađivanje mjesečnog

iznosa naknade sa prosječnom plaćom isplaćenom u F BiH u prethodnoj godini, do konačne odluke Ustavnog suda BiH, pošto su uglavnom prihvatili nadležni sudovi. Ilustracije radi, potencijalni broj korisnika prava na novčanu naknadu koji bi svoje pravo putem suda mogli ostvariti je 9.363. Do kraja izvještajnog perioda je u Službu primljeno i registrovano 5.546 rješenja za prinudno izvršenje, a izvršeno je 4.655. Važno je napomenuti da i u ovom slučaju sudska praksa nije ujednačena tako da još uvijek u Službu stižu rješenja o izvršenju, kao i da se provodi izvršenje u skladu sa rješenjima koja su donesena prije Privremene mjere Ustavnog suda BiH. Opća je konstatacija da ovaj problem, što se tiče Službe za zapošljavanje HNŽ/HNK još uvijek nije riješen, jer je tokom studenog i decembra 408 demobilisanih boraca, putem svojih punomoćnika, podnijelo zahtjeve za izdavanje rješenja o usklađivanju visine novčane naknade sa prosječnom plaćom u F BiH u prethodnoj godini. Istina, svi su zahtjevi odbijeni, a li postoji bojazan da je to uvod u dalje duge i skupe sudske sporove.

Pored finansijskih teškoća, tu su i druga administrativna opterećenja (ulaganje žalbi, prigovora na rješenja o izvršenju, opomena i dr. razne prepiske sa sudom i advokatima), koja onemogućavaju da Služba vrši svoju osnovnu zadaću, a to je aktivna politika zapošljavanja.

3. Kadrovi i opremljenost prostora

Krajem decembra 2013. godine Služba je imala 84 zaposlena djelatnika, i to 40 djelatnika visoke stručne spreme, 21 djelatnik više stručne spreme, jedan djelatnik je VKV radnik, 17 djelatnika ima srednju stručnu spremu, jedan je KV radnik i 4 su NK radnici. Bitno je napomenuti da je u sklopu Programa konkurentnosti na tržištu rada-Prvo radno iskustvo, koji finansira Federalni zavod za zapošljavanje, u podružnice-biroe Službe primljeno 10 pripravnika radi sticanja prvog radnog iskustva. Od tog broja pet je pripravnika sa VII stepena obrazovanja i njihovo osposobljavanje traje 12 mjeseci, a pet je sa IV stepenom obrazovanja i njihovo obrazovanje traje šest mjeseci. Jednom pripravniku IV stepena obrazovanja je, na njegov zahtjev, prestao radni odnos.

Matična evidencije zaposlenih u Službi vodi se u skladu sa Zakonom o matičnoj evidenciji osiguranika, a od novembra 2013. se koristi nova aplikacija koja omogućava dostupnost svih podataka vezanih za kvalifikacijsku, spolnu i starosnu strukturu, te podatke o ukupnom radnom stažu, radnom mjestu i sl.

Središnja služba i podružnice-biroi su smješteni u prostorima koji su u njenom posjedu i stvarnom vlasništvu. Veliki problem predstavljala je uknjižba poslovne zgrade u Mostaru, koju Služba nesmetano koristi još od 1978. godine po osnovu Ugovora o zamjeni nekretnina. Odmah nakon stupanja na snagu novog Zakona o građenju, Služba je preduzela sve aktivnosti potrebne za uknjižbu, dobila je upotrebnu dozvolu i slijedi upis u zemljišne knjige.

Završeno je renoviranje ureda na prvom katu poslovne zgrade u Mostaru, renoviranje Podružnice-biroa Mostar – Odjeljenje 2. i Podružnice-biroa Prozor-Rama.

Osigurana je tehnička zaštita – video nadzor Središnje Službe i svih poslovnih prostorija u podružnicama-biroa, kao i fizička zaštita Središnje službe (u kojoj je smještena Podružnica-biro Mostar – Odjeljenje 1).

Instalisan je sistem za pojedinačno evidentiranje prisustva na poslu, po osnovu kojeg se vrši obračun plaće.

4. Pravni i opći poslovi

Tokom izvještajnog perioda u Sektoru za pravne, kadrovske i opće poslove urađeni u svi tekući poslovi u vezi izrade ugovora, odluka, tumačenje propisa, odgovora na tužbe, zastupanja pred sudovima, prigovora na prijedloge za izvršenja, izdvajanja raznih uvjerenja i sl. te poslovi zavođenja prispjele pošte (3 predmeta) i dostave iste nadležnim referentima na rješavanje, a potom arhiviranja iste, poslovi tipkanja i distribucije raznih materijala i sl.

U skladu sa finansijskim planom Službe obavljani su svi stručno – administrativni poslovi vezani za nabavu roba, vršenje usluga i izvođenje građevinskih radova (sačinjavanje obavijesti o nabavi, objava, prikupljanje ponuda, selekcija i odabir najpovoljnijeg ponuđača, zaključenje ugovora, obavijest Agenciji za javne nabavke BiH).

Sve nabavke u Službi obavljene su u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, Finansijskom planu Službe i Planu javnih nabavki koji je usvojio Upravni odbor Službe.

Vršeno je redovno održavanje objekata i opreme u skladu sa potrebama i raspoloživim sredstvima.

VI - MATERIJALNO-FINANSIJSKO POSLOVANJE

Ukupni prihodi i primici ostvareni u periodu I-XII/2013 iznose 13.437.272,00 KM. Sastoje se od: poreznih prihoda u iznosu od 9.342.466,00 KM, neporeznih prihoda u iznosu od 71.863,00 KM, primljenih otplata danih zajmova u iznosu od 14.411,00 KM i primitaka iz Federalnog zavoda za zapošljavanje u iznosu od 4.008.532,00 KM. 69,54% ukupnih prihoda i primitaka čine porezni prihodi, tj. prihodi od doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti koji obveznici uplaćuju po stopi od 2% na bruto plaće. 70 % obračunatog doprinosa obveznik uplaćuje na račun Kantonalne službe za zapošljavanje, a 30 % na račun Federalnog zavoda za zapošljavanje.

Neporezni prihodi odnose se na prihode od kamata, prihode od usluga građanima i ostale neplanirane prihode. Primici se odnose na: primitke za podsticaj zapošljavanja u iznosu od 470.039,00 KM i primitke za materijalno osiguranje nezaposlenih osoba u iznosu od 3.538.493,00 KM. Primitci za podsticaj zapošljavanja odnose se na realizirana sredstva po zaključenim ugovorima u 2011. godini i program SSNESP iz 2012. i 2013.godine (Projekt podrške mrežama socijalne sigurnosti i zapošljavanja) koje finansira Federalni zavod za zapošljavanje i PIU SESER (Jedinica za implementaciju socioekonomske podrške, obuke i zapošljavanja).

Primici za materijalno osiguranje nezaposlenih osoba odnose se na nedostajuća sredstva za materijalno osiguranje nezaposlenih osoba.

Struktura prihoda i primitaka

Red. broj	O p i s	Iznos (KM)	%
1.	Prihodi od poreza	9.342.466.	69,54
2.	Neporezni prihodi	71.863.	0,53
3.	Primljene otplate danih zajmova	14.411.	0,10
4.	Primici	4.008.532.	29,83
	Ukupno:	13.437.272.	100,00

Ukupni rashodi i izdaci iznose 13.437.272,00 KM. Sastoje se od izdataka za: plaće i naknade troškova zaposlenim, doprinose poslodavcu i ostale poreze i doprinose, materijal i usluge, tekuće grantove pojedincima na osnovu materijalno socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba, ostale grantove, izdatke za finansiranje zapošljavanja i nabavku stalnih sredstava.

U ukupnim rashodima i izdacima, izdaci za materijalno osiguranje nezaposlenih osoba i aktivnu politiku zapošljavanja iznose 64% ukupnih rashoda i izdataka, a ostali rashodi i izdaci 36%. Služba nedostajuća sredstva potražuje svaki mjesec iz Federalnog zavoda za zapošljavanje. Iznos potraživanih sredstava ovisi od ostvarenih prihoda i rashoda u tekućem mjesecu.

Struktura rashoda i izdataka

Red. broj	O p i s	Iznos KM	%
1.	Plaće i naknade uposlenim	2.691.070.	20,03
2.	Doprinosi na teret poslodavca	238.487.	1,77
3.	Izdaci za materijal i usluge	1.792.590.	13,34
4.	Materijalno osiguranje nezaposlenih osoba	8.095.460.	60,25
5.	Podsticaj zapošljavanja	498.177.	3,71
6.	Kapitalni izdaci	91.988.	0,68
7.	Ostali izdaci	29.500.	0,22
	Ukupno:	13.437.272.	100,00

Izdaci za materijalno osiguranje nezaposlenih osoba iznose 8.095.460,00 KM, a sastoje se od izdataka za novčane naknade po osnovu radnog odnosa u iznosu od 4.439.959,00 KM za 1.067 korisnika prosječno mjesečno, izdataka za razlike novčanih naknada za demobilisane borce u iznosu od 1.378.813,00 KM za 2.988 sudskih rješenja, izdataka za zdravstveno osiguranje u iznosu od 2.136.435,00 KM za 23.492 korisnika prosječno mjesečno i izdataka za dokup staža za nezaposlene osobe koje ispunjavaju uslove za dokup staža u iznosu od 140.235,00 KM za 53 osobe.

Razlike novčanih naknada demobilisanim borcima na osnovu sudskih rješenja sa troškovima izvršenja čine 24% ukupnih rashoda i izdataka. Sudski i advokatski troškovi iznose 1.187.171,00 KM. Isplate razlika su počele jer je Sud zauzeo stajalište da je Služba bila u obavezi uskladiti iznose novčanih naknada demobilisanim borcima sa prosječnom plaćom u F BiH u prethodnoj godini. To nije nimalo zanemariv iznos ako znamo da je pravo na novčanu naknadu demobilisanim borcima trajalo od jedne do tri godine, obračunate razlike koje se kreću od 1,00 KM do 809,20 KM ovisno za koji period se obračunava razlika, broj korisnika novčanih naknada od 9.363 i sudske i advokatske troškove koji po svakom tužbenom zahtjevu iznose oko 400,00 KM. Sa problemom isplate razlika novčanih naknada i troškovima sudskog postupka upoznat je Federalni zavod za zapošljavanje. Služba je uradila detaljnu informaciju o obračunatim razlikama i troškovima sudskih izvršenja i došla do sljedećih pokazatelja: u Službi za zapošljavanje HNŽ/K registrovana su 9.363 korisnika prava na novčanu naknadu na osnovu učestvovanja u odbrani BiH. Usklađivanje visine novčane naknade sa prosjekom plaće u F BiH u prethodnoj godini iznosi 3.628.971,00 KM. Ukoliko bi svi korisnici sudskim putem ostvarili pravo na isplatu razlika novčanih naknada, to bi Službu stajalo 7.745.599,00 KM, jer bi za sudske, advokatske i troškove banke bilo potrebno izdvojiti iznos od još 4.086.628,00 KM (u prosjeku 400,00 KM po svakom izvršenju). Ozbiljno je ugrožen rad Službe i obavljanje redovnih aktivnosti ukoliko se ne iznađe način za rješavanje ovog problema.

U protekloj godini izdaci za razlike novčanih naknada i troškove izvršenja iznose 2.565.984,00 KM za 2.988 sudskih izvršenja. Neisplaćene obveze po sudskim rješenjima za razlike novčanih naknada i troškove izvršenja na dan 31.12.2013. godine iznose 579.016,000 KM.

Poduzeto je niz aktivnosti u pravcu da se obustave svi izvršni postupci odnosno da se odbiju tužbeni zahtjevi tražitelja izvršenja da im se dozvoli isplata novčane naknade na ime usaglašavanja iste sa prosječnom plaćom u F BiH u prethodnoj godini. Donesena je Odluka o privremenoj mjeri zabrane usklađivanja mjesečnog iznosa naknade sa prosječnom plaćom u F BiH dok Ustavni sud ne ispita dopustivost, odnosno meritum apelacije.

Općinski sud u Mostaru do dana dostavljanja Odluke o privremenoj mjeri (23.07.2013.) donio je 1.342 rješenja o izvršenju koji su dostavljeni u Službu. Ta rješenja dolaze na izvršenje što znači da se sa računa Službe i dalje isplaćuju sredstva tražiteljima izvršenja. Od 24.07.2013. do 31.12.2013. godine isplaćena su sredstva u iznosu od 577.710,00 KM za 748 sudskih rješenja. Ukoliko se ne donese konačna obustava izvršenja sudskih rješenja osim dostavljenih izvršenja Službu još očekuju troškovi u iznosu od 2.741.000,00 KM po rješenjima koja nisu dostavljena u Službu, od čega se na razlike novčanih naknada odnosi 1.432.000,00 KM i troškove izvršenja 1.318.000,00 KM .

Novčane naknade iz radnog odnosa veće su u odnosu na isti period prethodne godine za 2,45%, izdaci za zdravstveno osiguranje za nezaposlene osobe veći su za 11,20%, izdaci za dokup staža za nezaposlene osobe manji su za 0,20%. Broj sudskih izvršenja u odnosu na isti period prethodne godine povećao se sa

970 na 2.988, što pokazuje koliko je dinamika isplate u ovoj godini povećana u odnosu na prethodnu godinu (308%). To je veliko opterećenje za Službu s obzirom da su prihodi od doprinosa u odnosu na prethodnu godinu veći za samo 3,00%.

Plaće i naknade troškova zaposlenim iznose 2.691.070,00 KM, od čega bruto plaće iznose 2.271.307,00 KM.

Broj zaposlenih osoba na dan 31.12.2013. godine je 83 osobe. Osam zaposlenih osoba su pripravnici koji odrađuju pripravniki staž.

Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi iznose 238.487,00 KM, a odnose se na zakonom propisane doprinose.

Izdaci za materijal i usluge iznose 1.792.590,00 KM. Odnose se na nabavku materijala i usluge nastale obavljanjem djelatnosti Službe. 66% ukupnih izdataka za materijal i usluge (1.187.171,00 KM) odnosi se na sudske i advokatske troškove za izdata sudska rješenja za isplatu razlika novčanih naknada demobilisanim borcima.

Za podsticaj zapošljavanja utrošena su sredstva u iznosu od 498.177,00 KM. Odnose se na programe zapošljavanja prema zaključenim ugovorima u 2011. godini i SSNESP programe iz 2012. i 2013. godine.

Tekući grantovi iznose 29.500,00 KM, a odnose se na potpore pojedincima i neprofitnim organizacijama.

Sredstva planirana za kapitalne izdatke utrošena su u iznosu od 91.988,00 KM za nabavku opreme, rekonstrukciju i održavanje poslovnih prostora.

Ukupni prihodi i primitci iznose 96,47% planiranih radi više planiranih primitaka iz Federalnog zavoda za zapošljavanje tj. nedostajućih sredstava za materijalno osiguranje nezaposlenih osoba koja nisu bila potrebna radi povećane uplate doprinosa u decembru u odnosu na planirana sredstva.

Prihodi i primitci, te rashodi i izdaci su uravnoteženi uplatom nedostajućih sredstava iz Federalnog zavoda za zapošljavanje za materijalno osiguranje nezaposlenih osoba te nema odstupanja prihoda i primitaka od rashoda i izdataka.

Prihodi i primitci, te rashodi i izdaci čine 96,47% planiranih, a u odnosu na prethodnu godinu veći su za 3,49%.

Pregled prihoda i primitaka, rashoda i izdataka planiranih i ostvarenih u periodu od 01.01.2013. – 31.12.2013.

- KM -

Red. Broj	O p i s	Ecc. kod	Finansijski plan za 2013. godinu sa izmjenama i dopunama	Ostvareni iznos u izvještajnom periodu	Ostvareni iznos u istom periodu prethodne godine	Indeks 5/4	Indeks 5/6
1	2	3	4	5	6	7	8
I	Prihodi i primitci (1 + 2 + 3 + 4)	700 000	13.928.818.	13.437.272.	12.984.102.	96,47	103,49
1.	Prihodi od poreza	710 000	9.269.235.	9.342.466.	9.061.612.	100,79	103,10
2.	Neporezni prihodi	720 000	60.824.	71.863.	20.351.	118,15	353,12
3.	Primitci	732 000	4.583.819.	4.008.532.	3.887.867.	87,45	103,10
4.	Primljene otplate datih zajmova	813 000	14.940.	14.411.	14.272.	96,45	100,97
II	Rashodi i izdaci (1+2+3+4+5+6+7)	600 000	13.928.818.	13.347.272.	12.984.102.	96,47	103,49
1.	Bruto plaće i naknade zaposlenima	611 100	2.708.099.	2.691.070.	2.591.077.	99,37	103,86
2.	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	612 000	239.360.	238.487.	231.975.	99,64	102,81
3.	Izdaci za materijal i usluge	613 000	1.825.631.	1.792.590.	1.031.080.	98,19	173,86
4.	Materijalno osiguranje nezaposlenih osoba	614 200	8.277.707.	8.095.460.	7.801.960.	97,80	103,76
5.	Finansiranje zapošljavanja	614 400 614 500	600.000.	498.177.	1.055.274.	83,03	47,21
6.	Ostali grantovi	614 300	30.000.	29.500.	33.000.	98,33	89,39
7.	Kapitalni izdaci	821 000	248.021.	91.988.	239.736.	37,09	38,37
III	Višak (+) manjak (-) prihoda nad rashodima		0	0	0	-	-

